

IRSZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok viz- Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

TŰZ AZ ÉJSZAKÁBAN...

Messzire világó, amely utat mutat a tévelygőknek, forró piros lángok, melyek meleget sugárzanának az önző szivekbe, tűz, láng, amely nem ismerkedélt, mert minden győzedelmeskedik, ha az egész világ hitvány gyűlölete áll is gátként elé — pünkösdi tűz, mikor gyuladsz újra ki?!

Bezárt ajtók mögött ültek az apostolok. Kint nyüzsgött a tömeg, mely üldözte őket s halálra kereste — s az apostolok félték! Tíz napja rejtőztek már, tíz napja lesik, hogy engesztelődik-e a gyűlölet s még mindig nem tanácsos nekik kimenni. Hallgatnak, elrejtőznek a zsidóktól való félelmükben.

Ugy tizedik napon zugás tölté be a házat, hol elrejtőzve valának, azt hitték ez a vég kezdete, hogy reájuk szabadult a tömeg gyűlölete. A sugár között rémülten néztek az ég felé és ime lángok szálltak alá — tüzes, vérpiros pünkösdi lángok, melyek körül folyták, beborították, átvilágították, felmelegítették a féltőket s megértették, hogy kevés az egész gyűlölködő világ, kevés a zsidók fanatizmusa, a pogányok buta elfogultsága, a csócselék mindenre kapható rombolási vágya. — Istennel szemben

nincs hatalom, az isteni igazságokkal szemben nincs sem érzés sem gondolat, mely el ne söpörtetnék.

A pünkösdi tüze erősebb mint a pokolé. Kitárultak aztán az ajtók, s akik félve rejtőztek el egy két ember elől, most keresik a tömeget és harsány szóval hirdetik, hogy akit ti elítéltetek és felfeszítettetek, az a ti Istenetek s a világ megváltója.

Mit törődtek ők a negyven botütéssel, a börtönnel s a mártir halállal, isteni világosságban jártak, isteni erőt éreztek igazságukban és meggyőzték a világot.

Szörnyűség, hogy a nagy idők nekünk szegény magyaroknak nem hoztak nagy embereket. Így hiába fog ömleni a magyar vér, hasznát az áldozatnak mások veszik majd.

Sehol sem látni a nagy koncepciót a nagy megtisztulást, mely nélkül nincs jobb jövő. Túlekedés — kereskedelmi uzsora — harácsolás járja és pénzért minden eladó. Ahol pedig sorsunkat intézik, ott csak személyi felkinálkozás — törtetés folyik; és soha kisebb kaliberű emberek, nyomorékabb eszmék cégére alatt nem forogtak a fórumon, mint most.

Nincsenek hát apostolok!? Vagy elrejtőztek, mint a régiek a zsidóktól való félelmükben!? A tömegindulat riaszt, emberektől félnek?

Szálljatok le pünkösdi lángok. Elégge meg szenvedett már Kálvária útján *szent magyarságunk és szent hitünk*. Vannak még igaz magyarok, akik apostolok lehetnének, de félre vonultak, vagy félre tolattak. Pünkösdi lángot beléjük! Érezzék, hogy az igazsággal szemben semmi egy világ gyűlölete s hogy nincs érzés, nincs eszme, mely el ne söpörtetnék, ha erősen hisszük, hogy isteni igazság, amit mi érzünk, mi hirdetünk!

Ki a fórumra, minden jellem és tehetség és minden zsargon nélkül igaz magyar nyíltsággal hirdessük, hogy ma is van megváltó eszme, akit megköpdöstek, eladtak, halálra kintoztak, de megölni nem bírták — a *Keresztény Magyarország szentséges elve*.

Jöjj el Szentlélek Isten, világosítsd fel értelmünket, erősítsd meg akaratomkat — Istenességed erejét add a Megváltás hirdetésére hivatott — de féltő, elvonult — Apostoloknak.

P-y.

OLÁH GÁBOR KÖLTEMÉNYEIBŐL*

Magyar katonák.

— 1914. —

Egyre forrnak, egyre mennek és halálnak, győzelemnek Fekete vagy piros lángu szent rózsáját tépdésik; Lenn a Száva egyre bontja, fenn a Kárpát egyre ontja, Magyarország csodás földjén emberzapor hull, esik. Mennyi harag, mennyi bánat terhes fellegeből támadt Ez az Isten bosszújával megfogamzott fergeteg! Iaj a földnek, hova omlik! Ott a bérc is meghasonlik. Ott a tenger égre csap, s a menny sarkai rengenek.

Tegnap még mind ócska szürke kis polgár volt, [aki fűrge Lábbal rótt csöndes utját; szerették és szeretett. És ma: mint egy ércfal nő fel, hogy dacoljon az Idővel Uj kort írjon véres kézzel, s magvat vessen sir felett. Nincs csillag a hajtókáján, nincs félelem szive táján Sapkáján is rózsá nyilik, szivéből is rózsá hajt. Reggel ezret vérbe gázol; este ezret újra gyászol, Hátán hordjáhozát s mint a kenyeret: rága a bajt.

Hol hajdan az őszi Kárpát hágóját meghágtá Árpád, S vad keletet zóditotta Nyugat álmát verni fel: S most Nyugatnak vas magyarja rideg Észak [lábát marja, S Visztuláig az éh-földet megeteti testivel.

* A jeles poétának most megjelenő „Laura fátyola” című kötetéből. Debrecen. 1918. Csáky Ferenc kiadása.

Másik sarkát délnek vetve: félvilágot harci kedve Ugy öleli, marcangolja, hogy a véres nap megáll; Piros lakodalmat játszik; ahol egy jár: tiznek látszik, És ordítva fut előtte a megsabdalt vak halál.

Száraz kenyér volt a bére, eb a neve, rongy a vére: Most? Avilág kirkatján a legdrágább drágakő; Zászlója a szivárványos égbolt sarkán győzve szálldos És derekát meghajlítja előtte a vén Idő. Régi regék újra kelnek, zugó erdők énekelnek, Holt kurucok sirja roppan, régi honvéd talpra áll; S ez a szörnyű szürke tenger, két millió magyar ember, A nyugati ég boltjára véres szót csap föl: „Halál!

Óh magyar e véres, gyászos, retentő tragédiához, Mit ma irsz szent örületben, hol van másik fogható? Örök Isten trónja rendül, s csillagok a félelemtől Hullanak; és üstökös jár, gyötrelmében vágató. Egy szörnyű év véres lába századoknak lép nyakára, Megátkozta édes anyját, ki e tűzbe született. S ki e harcot megharcolja: ellenségét is csókolja, S mint az álmot, úgy álmodja a kivivott életet.

Lesz-e vége? Lesz-e béke? S új Időknek büszkesége: Halhatatlan drága népem: mit szó sorsod érdemül? Olyat nőttél, hogy csodállak; szebb és bátrabb [nincs ma nálad,

Mosolyodra rózsá hajt és tompa bánat földerül. A halált oly könnyen nézed, semmineked enyészett; Óh csak élni, élni tudnál, majd ha jön a drága nap; Mikor elhullt véred bére: Szent hajnalt fest piros égre, S mikor nem lesz nálad nemzet: erősebb és [szabadabb!

A Néva halottai.

A Néva bús folyam . . . Most jéggel üveges Koporsó, mely hideg hullámpárnán halottan? Ringatja száz diák fakó estét . . . Ha roppan A jégüveg: rá holt szemet száz arc szegez.

A Péter Pál erőd borzalmas rejtékén Lobbant ki száz szövétnék, fulladt meg száz galamb. Ének se jajgatott, nem kongott bús harang, Csak száz anyára szállt le az éj feketén.

És mennek a halottak . . . A Néva partja éjjel Bűvös lángok sorával szegett diadal út. A roppant Oroszország, mely dermedten aludt. Megrázkódik álmában: igézi a vak fényjel.

Suhannak a halottak . . . A sötét jégtükör Halavány szellemarcát száznak ragyogja vissza; S fenn a magas egen, mely felhőrajtól tisztá, Száz ifjú arc csodás fantomja tündököl.

Sietnek a halottak . . . Amerre halk morajjal Fut a vádló folyam: megzörren minden ablak; Alvó riad, kinéz — az éjben hívogatnak Suhanó követek, mert már percen a hajnal.

Rohannak a halottak! Már vad zajjal dörög A jégüveg fölöttük, s szilánkba robban széjjel. Kihányt halottakat lát a haldokló éjjel, S föltámadást köszönt a hajnal, az örök!

A páholyok homályából.

A „Kelet“ áprilisi füzete. Szabadkőművesség és szociálizmus. A világ-háboru és a páholyok. Politizáló szabadkőművesség. A választó jog. Harc a kereszténység ellen.

Nem árt néha fellebbenteni azt a sűrű fátyolt, mellyel a szabadkőművesek a páholyban folytatott munkát óvatosan elleplezik. Működésüket, amennyiben kifelé láthatóan megnyilvánul, ismerjük. Ha azonban a páholyok belső életébe betekintünk, akkor értjük meg működésüket igazán, akkor látjuk egész tervszerűségében azt az aknamunkát, melyet a hatóságok elnézése mellett, ritka szívóssággal, kitűnő szervezettséggel és kitartó következetességgel folytatnak, akkor ismerhetjük fel igen sok társadalmi mozgalom háta mögött a szabadkőműves rugót, mozgató erőt.

Kezünkbe került a Magyarországi Szimbolikus Nagypáholy hivatalos közlönyének, a Keletnek ez évi áprilisi füzete. Ez az a lap, melyet csak a szabadkőművesek kaphatnak meg, más csak véletlenül, vagy szivességből juthat hozzá. Ezt a hivatalos közlönyt a szabadkőművesek óvatosan rejtegetik, ellentétben más hivatalos lapokkal, melyekre minden érdeklődő előfizethet. Hogy mást ne említsünk: a szabadkőművesek által annyira rettegett és — ahol lehet — üldözött kongregációk hivatalos lapját nyíltan árusítják, arra előfizethet bárki, a kongregációknak nincs okuk félni a legszélesebb körű nyilvánosságtól.

No, de lássuk az áprilisi füzetből, mi az, amit ebben a füzetben a szabadkőművesek jónak látnak a „profánok“ elől elrejtteni.

A vezércikk: „A bölcsők frontja.“ Irta Benda Jenő, a Világ munkatársa. A gyermekhalandóságról és a születések számának csökkenéséről ír, kapcsolatban a háborúval. Igazat ír abban, hogy „az itthoni frontok közül talán legrémesebb és a legszivfacsaróbb a bölcsők frontja. „Nekünk keresztényeknek a legszomorubb front számára is megvan a vigaszt-

Embertetések aratása.

Az ember-magot elveti
Valami roppant magvető.
Beáll a nyár s ezernyi mag
Mozgó kalász tengerbe nő.

Hullámzanak, megzajlanak
Földszerte szét a nemzetek:
Az órák hullon hullanak,
S egy-egy megért mag leperreg.

Milyen titkos beszéd susog,
Ha száll a véres alkonyat.
Ki tudja mért: egy-egy kalász
Csak eljajdul s ledől hanyatt.

Mig egy gyönyörű hajnalon
Feltűnik a szörnyű kaszás,
És síró dalt suhint a vas,
És hullnak a fők száza száz.

A vak hófehér álmodni sem
Álmodja: mennyi akarát,
Mennyi hit, álom, jaj, panasz
Dől porba egy csapás alatt.

Az ember hull és magja él,
Jövő tavasz új sort terem.
Jövő nyár új nagy aratás
Ez így megy véges-végtelen.

lásunk, mi az üres bölcsők láttára sem esünk kétségbe, hanem azt mondjuk, elmulik a háboru fergetege, ember küzdj és bizva bizzál, a vihar után legyen tisztább a levegő és legyen tiszta a családi élet, ismerjük fel a családi élet, a házasság szentségi jellegét, Isten áldásával, tiszta lelkek tiszta élete virágot fakaszthat ott, ahol most a vihar annyi szép reményt letiport. Benda Jenő szabadkőművesen okoskodik: csak az orvoshiány megszüntetésében és a fogyatékos gondozás megjavításában keres orvoslást, de mintha látná, érezné, hogy ez nem minden, a csak az anyaghoz tapadó szabadkőműves gondolkodásával felsőhajt:

— Kérdés, vajon nem azoknak van igazuk, akik nem kívánkoznak erre a világra? Hja, ezzel a vigasztalan kézlegyintéssel a bölcsők frontjának nehéz problémáját megoldani nem lehet. Sőt ellenkezőleg.

Pedig a páholyok nagy problémákkal foglalkoznak, mintha a világ körülöttük forogna, vagy mintha ők akarnák a világot maguk körül forgatni. A *Könyves Kálmán* páholy a legmagasabb politikával foglalkozik. Március 26-án tartott ünnepén 8 új tagot vettek fel, amit úgy fejeznek ki, hogy „8 új értékes láncszemet fűztek a testvéri láncba.“ Ez alkalommal Havas főmester tb. beszédet mondott, melyben többek közt a következőket hangoztatta: „Meg kellett érni, hogy más országokban a királyi művészet mesterei háborus uszítókká lettek; reánk most már a megértés és megbocsátás munkája vár. A cél pedig a nemzetek szabad ligája.

Ime újabb bizonyosság amellett, hogy királyi művészet ide, királyi művészet oda, ezt a háborút a francia és olasz szabadkőművesek, akikkel pedig a mieink nagyon jó barátságban voltak, zudították a világra.

De azért Kovács Rezső tv., a *Neuschlos*, a *Régi Hivek* páholy újonnan megválasztott főmestere székfoglalójában azt mondta, hogy a „szabadkőműves munkát még a leghasznosabb profán munkától is a szépség különbözteti meg.“ Nahát ez a háboru gyönyörű szép szabadkőműves munka!

A „*Neuschlos* a *Régi Hivek*“ páholy egyébként a többtermelés kérdésével foglalkozik. Nem közli a Kelet, hogy vajon a gazdákától kaptak-e a testvérek megbízást ennek a kérdésnek a megoldására, melyhez a szabadkőművesi kötevény nem igen ad elég szakértettséget, de azért a páholy március 21-én a Magyar Közgazdasági Társaság keretében megalakította a Többtermelési Szakosztályt. „Az alakuló ülésre meghívták a testvérpáholyokat és mindazon profánokat, akik az ügy iránt érdeklődést mutattak. „A *Neuschlos* páholy tehát egyszerűen rendelkezik a Magyar Közgazdasági Társasággal. Vigyázat, majd meglátjuk, miféle többtermelés fog onnan kiindulni.

Az *Archimédes* páholy március 15-én a munkásság és a szabadkőművesség viszonyával foglalkozott, erről a kérdésről Adorján Dezső tv. tartott előadást. Sajnálattal konstatálta, hogy a szociáldemokrata párt és a szabadkőművesség utjai szíjjel váltak. Magunk is vettük észre, hogy kettő eddig együtt haladt, nem látjuk azonban a szíjjelváltás nyomait. Érdekesen mutat rá Adorján a szétválás tüneteire. „Az ellentétek a szabadkőművességben azzal nagyobbodtak, hogy sokan meggazdagodtak.“ Ezt gondoltuk, mert hiszen a szabadkőművesség nálunk az intelligens zsidóság vallástalan részének mentevára, a zsidóság pedig ebben a háboruban csakugyan meggazdagodott. Nőtt tehát az

ellentét az uralkodó gazdag zsidóság és a cégérül bevont szegényebb keresztény kisebbség közt. Viszont — folytatja Adorján — „a szociáldemokrata párt megerősödött a bányászokkal s különösen a magántisztviselők tömegével s alkalmazottak azon részével, kiket a háboru mérhetetlenül sújtott. A kispolgárság nagy része tehát ott van,“ mondja Adorján, itt már nyilván tévesen, mert a kispolgárság nem szociálista és egyáltalán nem szabadkőműves. Ez majd alább a miskolci páholy jelentéséből fog kitűnni. Annyi azonban megállapítható Adorján előadásából, hogy a páholyban aggodnak a szociáldemokrata párt jövő állásfoglalása miatt, mert attól félnek, hogy a polgári elemek térfoglalása következtében a szociáldemokraták nem lesznek a páholyok kész eszközei. Már remegnek a páholyban attól, hogy a szocialisták a termelő eszközök kisajátítását keresztülvisszik, már pedig mi lesz akkor a háboruban összehalmozott nagy zsidó vagyonokkal! . . . „A revolúciós törekvéssel szemben kritikánkat tartsuk fen,“ mondja Adorján Dezső. Szép dolog, előbb felidézni a revolúciót, aztán fenn tartani vele szemben a kritikát. Ez ugyan már nem fog sokat segíteni.

Egyéb érdekes dolgokat is beszélt Adorján Dezső tv. Nyíltan bevallja, hogy a választójogi küzdelemben „döntő szerepe van a szabadkőművességnek.“ Ezt is régen tudjuk, jól esik azonban okmányoszerű bizonyítékot kapni arra, kik mérgezik meg ezzel a kérdéssel ennek állandó piszkálásával évek óta a magyar közéletet, kik dobták bele ezt a csóvát a puszkaporos hordóba a háboru kellő közepén, kik forszírozzák a nemzetiségi szavazók minél nagyobb szaporítását a magyar nemzeti állam veszedelmére. A nyilvánosság előtt Károlyi, Vázsonyi, Andrássy, Buchinger, Apponyi szerepelnek, a valóságban azonban ők, jórészt talán tudtukon kívül, egyszerű sakkfigurák, akiket a páholyok mozgatnak.

A *Hungária* páholy is március 15-én tartott ülést, melyen az elmúlt évben „örök Keletbe költözött“ (magyarul: meghalt) D. Mentsik Ferencz tb. nagymester tv. emlékére tartottak ünnepi munkát. Ebben csak a multakra vonatkozólag érdekes azon megemlékezés, hogy nem is régen a páholyt oly keves testvér látogatta, hogy sokszor az alkotmány megkívánta számot sem érte el és nem egyszer a testvér páholyokból kellett kiegészíteni. Ugy látszik, Mentsik a szabadkőművességnek más felfogását vallotta, mint a maiak. Mentsik szabadkőműves volta dacára erős hazafi volt, valószínűleg ezzel tudott új tagokat gyűjteni . . .

Szerepel a füzetben *Jánosy Zoltán* tv. is, a hirhede debreceni ref. lelkész, a legfrisebb szekularizáló. Közli a füzet Jánosi imáját, melyet a volt debreceni képviselő, Tüdős János tv. koporsójánál mondott. Az egész ima egy öles frázis-áradat, melyben az az érdekes, hogy beleszó Jánosi idézeteket Shakespeare-től, Széchenyitől, Kálmintól, Csokonaitól és — önmagától. Az idézetek után zárjelben közli hűségesen az eredetinek nagynevű szerzőjét, szerényen odaillesztve a zárjeles nagy nevek közé (Shakespeare, Széchenyi, Jánosi Z.) önmagát is. Elég jó társaságot választott magának, csak az a kérdés, hogy a többi megtisztelt mit szól hozzá?

A *Galilei* páholy a szabadkőműves sajtóval, a Világgal foglalkozott és azt hathatós oltalmába fogadta. Ezt a sajtópártolást eltanulhatnak tőlük.

A Kolozsvártt dolgozó *Unió* páholy főmestere, dr. Apáthy István „szabadkőműves tizenöt parancsolatot“ dolgozott ki. Apáthy István — a mi ritkaság — szabadkőműves volta dacára erős magyar gondolkozásu ember, de épen szabadkőművessége folytán már a furcsaságig megy sovinizmusa, mikor a magyarok Istenét egy kis fordulattal — szabadkőműves Istennek nevezi ki. Az ő harmadik parancsolata szerint „Magyar szabadkőműves imádattal csak a magyarok Istenének tartozik.“ Bővebb magyarázat hiányzik. Ellenben a

saját tizenöt parancsát meglepő szerénységgel a mózesi tízparancs fölé helyezi, kijelentvén, hogy a „bibliai tíz parancsolatnak megsértői töltötték meg az emberiségnek eddigi történetét szenvedéssel és nyomorúsággal; de boldoggá az emberiséget a bibliai tíz parancsolat megtartói sem tudták volna tenni, (ez tetszik a páholyban) mert az embert csak önmagáért és a máért teszi felelőssé Isten előtt. A szeretet s az irgalom nem elegendő kapocs“, mondja Apáthy, hanem kell az ő tizenöt parancsa. Azt elhiszük, hogy a szabadkőművesek elfogadják Apáthy véleményét, mely szerint a szeretet és az irgalom nem elegendő kapocs, de ők Apáthy-nál és a hozzá hasonló, naiv és jóhiszemű páholy rajongóknál jobban tudják, mi az az igazi kapocs, mely őket oly szorosán össze tartja.

Mindjárt a miskolci Előre páholy beszámolója rámutat egy ilyen kapcsolatra: a katolicizmus elleni bős harcra. dr Sz. E. tv. (nem tudjuk, ki ez a jeles férfiú) vázolta a páholy sok irányú tevékenységét. A miskolci páholy benne volt az ottani szabadlyceumban, munkásgimnáziumban, analfabéta tanfolyamban, műkedvelő zenekarban, azonfelül csinált egy külön Társadalomtudományi Társaságot. Az előbbiektől dr Sz. E. tv. nincs nagyon elragadtatva, mert azok, ugymond csak ismereteket terjesztettek, a propagandát a Társadalomtudományi Társaság folytatta. Ennél az utóbbinál azonban szintén lehetett baj, mert dr Sz. E. panaszaiból arra lehetett következtetni, hogy az előadásokat csak a zsidók látogatták, amit dr Sz. E. finoman úgy fejez ki, hogy „mely közönséget eszméinknek meghódítani többé nem kellett, mert ezeknek amugy is már nagy részt hive volt“. Elkéseredéssel emlékezik meg ellenben a miskolci kath. klérus által létesített keresztény szervezkedésről, mely talán tíz-tizenkét év óta hatalmas lendületnek indult.

„Ezen szervezet tagjai a társadalom igen különböző rétegeiből sorakoznak ugyan, de zömét az a kispolgári elem képezi, mely gazdasági elhelyezkedése folytán a munkásosztályhoz nem tartozik, képzettsége az ugynevezett intellektuális osztály mértékét nem üti meg és a történelmi osztályhoz születése folytán nem számít, sem hajlamainál fogva nem gravitál. A tanárság és tanítósg egy tekintélyes része nem annyira meggyőződésből, mint inkább külső tekintetekből, vagy egyenest felsőbb nyomás folytán tagjai ezen szervezetnek.“ Véletlenül ismerjük a miskolci keresztény szervezkedést és így megállapíthatjuk, hogy az a „külső tekintetek, felsőbb nyomás“ stb. egészen vakmerő valótlan ráfogás, amit a gyűlölet sugal. Ellenben az egész kirohanás a legszebb dicséret a miskolci keresztényekre. De tovább is folytatja dr Sz. E. az ő kirohanásait, így nyilvánítván vélekedését a katolikus intézményekről: „A katolikus klérus intézményei minden, a tudás nyomán fakadó önálló gondolkodás elfojtását, a tömegeknek állandó gyámsága alatti, sőt szolgaságban való tartását tekintik feladatunknak s ha az imént a szabadkőművességről azt mondtam, hogy ideális célja a saját működése és avval önmagának feleslegessé tétele, ugya róm. kath. klérusról hasonló talán a legmesszebbmenő jóakarát (pl. a szabadkőműveseké!) mellett sem lehet állítani. Ez a sületlen kirohanás őszinte vallomás arról, hogy a szabadkőművesek igazi harci tevékenysége ki ellen irányul. Természetesen dr Sz. E. nem feledkezett meg a kongregációkról sem, kirohant azok ellen is, aztán megjelölte a módot, hogyan

lehet a keresztény szervezetek ellen eredményesen harcolni. Óvatosan kell az emberekhez hozzáférközni, „nem a régi Istenek lekicsinylésével“, „nekirontással“ semmit sem lehet elérni. Ellenben célszerű lenne, ha a Társadalomtudományi Társaság venné kezébe az ügyet, vándorelőadásokat rendezne, felkeresné a kispolgárságot, iparosokat, hivatalnokokat, altiszteket, belemerne iparoskörbe, polgáregyletbe, vasutasszövetkezetbe, vasgyári kaszinóba.“ Az előadássorozat nem az egyes előadók merő tetszésére bizott ad hoc témákból állana, hanem egy előzetesen, gondos szakértelemmel és céltudatosan megállapított folytatóláncból, melynek egyes szemei szervesen kapcsolódnak egymásba. Tárgyukat kezdetben tudományos, első sorban természettudományi s csak befejezésképpen társadalmi kérdések képeznék s célzatukat önként értetődőleg, kevésbé tények felsorolása és leírása, mint inkább azokból leszűrődő világnézetek (!) képeznék.“

Nagyon érdekes program, valószínűleg megszívlelik nemcsak Miskolcra, hanem máshol is, annyira érdekes, hogy jó lesz nekünk is figyelemmel kísérni és aztán — hasznunkra fordítani. Igen praktikus utmutatások arra, hogyan kell céltudatosan propagandát csinálni. Köszönettel tudomásul vehetik és követhetik mások is.

Az apró hírek közt („Az Oszlopok Alatt“ furcsa címen) a László király nagyváradi páholyról olvasunk egy kis hírt. A páholy február 22-én dr. Berkovits Ferenc főmester, kinek nevérl most neveztek el a Vizvezeték-utcat, emlékére tartott munkát, melyen dr. L. J. (Lánczi József) testvér tartott emlékbeszédet és kiemelte, hogy a páholy Berkovits idejében élte fénykorát.

A hirdetés rovat sem rossz: egyes hirdetőik nevük után teszik, hogy tv., vagyis pártoljuk a testvéreket. Megtudjuk, hogy az Abbázia kávéház Steuer Marcell testvére, a Royal szálloda igazgatója Váradi Gyula tv., legjobb pöcegödör tisztítókészülékek Győző Béla testvérnél kaphatók, fiu-nevelőintézetnek kitűnő Gábor Ignác (no persze hogy Ignác) testvére stb.

Ezeket tudjuk meg a Kelet 30-ik évfolyamának 4. számából. Kérjük ismeretlen jóbarátunkat, aki ezt a füzetet hozzánk juttatta, sziveskedjék hasonló ajándékokkal bennünket máskor is szerencsétlenni, hadd tudja meg a nyilvánosság is, mi készül a páholyokban? Elvégre a szabadkőművesek mindig tiltakoznak ez ellen, hogy ők titkos társaságot alkotnak, ha nem titkos a társaság, tessék bátran kilépni a nyilvánosság elé, amit cselekesznek, ne resteljék nyíltan megvallani.

Máskor is szivesen segítjük őket abban, hogy anyilvánosságához legyen szerencsájük.

A fővárosi tanárok és tanítók fizetésének rendezésével foglalkozik a főváros és radikális segitést tervez. Mindenekelőtt az előlépést teszik gyorsabbá, természetbeli segítséget nyújtanak, a többletórákat külön díjazják és a háborus segélyt mindezeneken felül ezer koronával emelik fejenként. A főváros példáját követhetné az állam is, mert a tanárok és tanítók — mint általában minden fix fizetésű egyén — helyzete hova tovább tarthatatlanná válik s a legrosszabbra lehetünk elkészülve.

Az új cserekereskedés egységárai.

Parancsol cukorért tyúkot, dohányért tojást?

Kisújszálláson megállt a vonat s leszálltam. A vasuti vendéglősné éppen egy falusival alkudozott. Tojás és vaj volt a falusi kosarában, de nem adta.

— Nem eladó, semmi pénzért, mondta keményen. A vendéglősné kihuzta a szekrény fiókját s kivett egy pakli dohányt. Felmutatta. A paraszt megrendült.

— Adjon még egyet, oszt odaadom, ami van.

Két pakli dohányért 30 tojást és 1 kiló vajot adott oda.

Uj értékelések és fizetési módozatok keletkeztek a háboru hosszu tartama alatt. Ami pénzért nem mozdítható meg, cukorért, petroleumért és dohányért szárnyra kél. Babkávért, rizsért például minden kapható, csak hogy ennek pénzértéke is meg van. A nép azonban bizonyos élelmiszereket csak olyanért ad, amire égető szüksége van, akkor aztán aránylag potom áron. Háromra van főképp szüksége.

Első a cukor. Cukrot adnak az osztrákoknál a gazdáknak jutalmul, ha beszoigaltatják fölösleges gabonájukat, amit az állam kölcsönkép vesz át. A cukor, az a jutalom. Cukrot kap nálunk mindenki, aki osztrák gyereket fogad nyaralásra. A cukor kellene nagyon. Az egység tehát: 1 kiló cukor.

Egy kiló cukorért a falusi ad 20 tojást vagy öt liter tejet vagy egy liter tejfölt. (Volt egy város közélelmészésénél egy alkalmazott, akinek mindennap 2 liter tejet vitt egy falusi leány heti 2—3 kiló cukorért.) Ad a falusi 1 kiló cukorért még egy pár tyúkot vagy félkiló szalonát.

Egy liter petroleum, ez a másik érték-mérő, lehet félliter is (8 koronát is adnak érte). Kap a falusitól az ember 20—30 tojást, 5 liter tejet, 3 kiló nullás lisztet, esetleg 7 liter diót. A suszternél félliter petroleum = egy talpelferésével.

Liszt van a vidékinek, de aki már elhasználta a fejadagját, annál 7 kiló lisztért egy pár csirkét lehet kapni, de volt olyan szerencsés, aki 6 kiló lisztért 5 párt kapott.

A dohány a legkeresettebb portéka, kistrafikokat úgy lepik el a falusiak, mint darazsak az érett szőlőt. 1 pakli dohány 20 tojást, 2 pakli dohány és egy félkiló cukor 3 liter tejért és 10 tojásért cserélhető be. 13 pakli dohányért adtak a minap egy bárányt. A trafikosokat e cimén éri a legtöbb gyanusítás, mert a „háznál“ állandóan jelentkezik a falusiak tejjel, vajjal, tojással, turóval, csirkével. Egyes trafikosok csak tisztán cserekereskedést folytatnak. Uri családoknak állandó falusi kuncsaftjaik cserébe hordják az enni-valót. „Mig cukor, petroleum és dohány van“, mondotta egy ismert háztulajdonos, „addig

Drogeria átvétel!

A Vadász Albert-féle 28 év óta fennálló Angyal drogeriát átvettük, azt a mai nehéz viszonyok között mégis sikerült kitűnően felszerelni úgy, hogy a legkényesebb igényeket is ki fogjuk tudni elégíteni. — Egyben tudomására hozzuk a t. gyógyszerész és gazdálkodó uraknak, hogy gyógy- és vegyszerek gazdasági és fertőtlenítő anyagokban állandó nagy raktárt tartunk. — Pontos és előzékeny kiszolgálásról mindenkit biztosítunk. Szives pártfogásukat előre is köszönettel vesszük.

Kiváló tisztelettel MANDITS és FÜLÖP.

nem félek a nélkülözéstől, mert cserélek s mindent megkapok."

Grizért is adnak sokat, de az pénzért is kapható. Szalonna van a falusinak, ha nincs, ad 2 pár csirkét 1 kiló szalonnáért. Zsíros szóda is kelendő, de a hamulóg kiszorította a faluról, nem licitálnak rá.

Hogy mi kell még falun? Parfüm, finom legyen, krém, az is finom. Egy gyógyszerész-nénél meglátott egy falusi asszony egy tégely tejkrémet, adott érte 40 tojást, azaz 20 koronát.

— Miért? kérdezte tőle az uriaszony.

— Mert nekem finomkrém kell és olyan, amit uri asszony használ.

Ezért nem sajnált 40 tojást = 20 koronát.

Ezek a cserekereskedelem egységárai, amelyek most vannak kialakulóban, de máris általánosan elfogadottak.

Ember Géza a ravatalon.

Nagyvárad szeretett főispánjának: *Ember Géza*nak hültteteme tegnap reggel érkezett Nagyváradra. A leolmozott nehéz érc-koporsót bent hagyták a szürke teherkocsiban, amelyet egy mellékvágányra toltak.

A városi tanács úgy határozott tegnap reggel, hogy a boldogult főispánt a város halottjának tekinti s így gondoskodik eltemetéséről.

Rimler Károly polgármester még a délelőtt folyamán érintkezésbe lépett a *Weiszlovits* A. és *Fia* temetkezési intézettel s intézkedett a temetésről, amely holnap, hétfőn délután 3 órakor megy végbe.

A gyászoló család az éjjeli vonattal érkezett meg.

A temetésen a városi tisztikar testületileg vesz részt.

A temetési szertartás után a város közönsége és a tisztikar nevében *Rimler* Károly polgármester bucsuzik el a halottól. A demokraták nevében pedig dr. *Dési Géza* tart bucsubeszédet a koporsó felett.

Délután a *Concordia* temetkezési vállalat emberei, *Weiszlovits* Lajos intézet-tulajdonos személyes felügyelete alatt végezték a város háza előcsarnokában a ravatal felállítását. A falakat gyászdrapériával vonták be s déli növényekkel diszítették a csarnokot. A nagy villamos kandalábereket egészen bevonták gyászfátyollal.

Este 8 órakor szállították be a holttestet s a koporsót a vesztibül emelkedettebb részén helyezték ravatalra.

Nehéz, masszív fekete érckoporsóban nyugszik az elhunyt, az üveglapon át látható jószágos arca.

A gyászdrapérián, az elhunyt fejénél nagy ezüst kereszt van.

A koporsó körül ezüst kandaláberekben gyertyák égnek.

A ravatal nagy gyászpompával állított fel.

Az elhunytat a *Rulikovszky*-temetőben kijelölt diszírthelyen helyezik végső nyugalomra.

A városi tanács a gyászsetről a következő gyászjelentést adta ki s küldte azt a törvényhatósági bizottsági tagoknak, az özszes helybeli közhivataloknak és a társtörvényhatóságoknak:

Nagyvárad thjf. város közönsége a legmélyebb részvétellel és fájdalommal jelenti, hogy szeretve tisztelt főispánja, méltóságos

Ember Géza ur f. évi május 17 én Budapesten hirtelen elhunyt! A váratlan nagy csapástól megrendülve osztatlan fájdalommal áll a város egész közönsége megboldogult főispánja ravatalánál. Megszűnt dobogni az a meleg szív, mely mindig csak szeretetet sugárzott ki s melynek elnémulása a város minden polgárát megilletődéssel tölti el. Kedves halottunk földi maradványait folyó hó 20-án d. u. 3 órakor a Városházán fölállítandó ravatalnál végbemenő gyászszertartás után fogjuk örök nyugalomra helyezni. Emlékét hálás kegyelettel őrzi meg a város közönsége! Nagyvárad, 1918 május hó 18 án.

A királyi pár Szófiában.

Ferdinánd cár és Károly király üdvözlő beszéde.

Budapest, május 18. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Károly király, Zita királyné és a fényes kíséret ma érkezett meg. A vasuti állomás lombdiszt visel és a szövetséges hatalmak színeivel ékes. A főváros bejáratánál felállított diszkapu körül fehér ruhás lányok az uralkodópárnak virágcsokrot nyújtottak át. A királyt a főpolgármester üdvözölte és ősi szokás szerint ezüst tálcán kenyeret és sőt ajánlott fel nekik, amely a bolgár szívet és házat megnyitja.

Szófiából jelentik: A bolgár cár Károly királyhoz a következő beszédet intézte:

Császári és Apostoli királyi Felség!

— A mai nap Részemre és Bulgária részére ünnepi eseményt jelent. Nekem, Házamnak és Népemnek hálás örömmel szolgál az, hogy ma Bulgária fővárosában a magyar-osztrák monarchia ifjú uralkodóját, Öfensege Zita császárné és királyné kíséretében üdvözölhetem.

— Felséged dicső Elődje örökségének nehéz és viharos időben való átvétele óta először vette utját Szófiába és Én Felségedet, mint szövetségtársat, a magyar-osztrák barátság leghebb képviselőjét, amely barátság népeinket oly szerencsés módon egyesíti, őszinte és Istenbe helyezett bizalommal üdvözölöm.

Ezután a cár utalt azon számos kötelekre, amelyek Bulgáriát, melynek sorsa sokszor nagy veszedelemben forgott, de amely *Ferenc József* személyében mindig tetters támaszra lélt, a dunai monarchiához kötik, majd így folytatta:

— Ezen kötelek jogosulttá teszik Felséged államaival való közös határ iránti kívánságunkat, amelyet megvalósulva látunk és amely Bulgária gazdasági és politikai fejlődésének új ösztönzést fog adni s amely országom és a központi hatalmak között hid gyanánt fog állani.

— A Mindenható továbbra is támogassa közös ügyünket, vezesse szerencsés, valamennyi szövetségesre nézve igazságos megoldás felé. Ama reménytől eltelve emelem poharam Felséged nevére és a császárné és királyné egészségére, valamint a magyar-osztrák hadsereg dicsőségére ama kívánsággal, hogy Felséged eme titáni küzdelem befejeztével Isten kegyelméből még sokáig zavar-

talán és áldásos uralkodással munkálkodhasson a régi, tiszteletreméltó Habsburg monarchia és népeink üdvére.

Az üdvözlő beszédre *Károly* király a következőkben válaszolt:

Felség!

— Amióta magasztos Elődöm elhunytával trónra léptem, élénk kívánságom volt, hogy Felségedet fővárosában felkereshessem és személyesen kifejezhessem igazán szives barátságomat Házam, Államaim és Népeimmel együtt. Örvendek, hogy ez a kívánságom ma teljesült és mélyen meg vagyok hatva a fogadástól, amelyben részesültem. Fogadját Felséged szívből jövő köszönetemet.

— Rendületlen szövetségi hűséggel vivja a vitéz bolgár nép, mint Magyarország, Ausztria, Németország és Törökország fegyvertársa évek óta e súlyos harcot, melyet közösen létükért, szabadságukért és függetlenségükért kénytelenek folytatni. A célt nem értük el teljesen, azonban szilárd, csüggedésnélküli bizalommal látjuk közeledni azt a napot, mely népeinket összes szenvedéseiről a becsületos, áldásos békével ajándékozta meg.

Jusson Felséged bölcs vezetése alatt a hű bolgár népnek is osztályrészül az, hogy a hősies küzdelem gyümölcsét örök időkre biztosítva lássa.

— Szilárdan bizom abban, hogy Bulgária és Magyarország-Ausztria között a régóta tartó barátság a háboru szerencsés befejezése után meg fog szilárdulni és a közvetlen szomszédsággal bensőségben még jobban nyerni fog. — Kérem a Mindenhatót, hogy kívánságaimat, melyek Felségedet és Bulgáriát ez uton kísérik, teljesítse. Poharamat Felséged üdvére, a vitéz bolgár hadsereg dicsőségére és a bolgár nép javára ürítem!

* **Magánvizsgálatok a főgimnáziumban.** A nagyváradai premontrei főgimnáziumban az iskolaév végén szokásos magánvizsgálatok a következő sorrendben lesznek: június 17-én délelőtt az összes magántanuló jelentkezése az igazgatói irodában (Uri-utca 14.) június 18-án az összes magántanuló irasbeli vizsgálata, június 19-én a vidéki magántanulók szóbeli vizsgálata, 20-án a nagyváradiak szóbeli magánvizsgálata. Igazgatóság

Megnyilt az új molykár ellen védő és nyaraltató intézet!

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét felhívni a szörmeáruházammal kapcsolatos, teljesen e célra ujonnan, modernül berendezett és most megnyitott molykár elleni megóvó biztosító intézetemre és nyaraltató vállalatomra.

Elfogadok nyári gondozásra bármely értékes szörme-árut, ruhát, függönyt és szőnyeget felelősség és jótállás mellett. Saját javító műhely. Molykár ellen megóvandó szörme és ruhadarabok a Rimanóczy-utca 2. sz. alatti Kolosváry-palotában levő szörme-üzletemben vétetnek át. **Leichner József** szücsmester. Telefon 16-56.

Az új egyházi jogi törvénykönyv.

A mai pünkösti nap az egyházi jogtudomány számára történelmi jelentőségű. Ma lép ugyanis életbe és érvénybe az új egyházi törvénykönyv, melynek szerzője, mint XV. Benedek pápa mondja, habár nem érthette meg műve betetőzését, mégis csak X. Pius, s azért nevét nagy tisztelettel fogja az utókor a kánonjog történetében említeni.

A most már érvénybe lépett kódexet XV. Benedek pápa 1917 május hó 27-én kelt „Providentissima Mater Ecclesia” kezdetű konstitúcióval erősítette meg és hirdette ki, hatályba lépéséül pedig 1918 május hó 19-ét rendelte. Ez a kódex létrejöttének rövidre fogott története.

A kánonjog már régóta nem kodifikált jog. A középkori nagy jogi gyűjtemények után a híres trienti zsinat sem tudta az Egyház joganyagát szerves törvénykönyvbe foglalni, úgy, hogy a trienti zsinat után felhalmozódott és szétszórt, sokszor egymásnak is ellentmondó rengeteg törvényanyag mellett az egyházi törvények halmaza oldott kévéhez volt hasonlatos. Hogy a bajokon segítve legyen, a vatikáni zsinaton is hangoztatták már a kodifikációt, de keresztülvitele akkor még nem sikerült.

Ez a korszakos esemény a mai naphoz fűződik. Méreteit még növeli és szinte apokaliptikus keretbe foglalja a világháború, melynek tartama alatt nyújtja oda XV. Benedek az egymással hadat viselő nemzeteknek a legrégibb nemzetközi jog újból irt tábláit, mint az örök békének, igaz testvériségnek és demokráciának zálogait.

Az új kódex már azért is korszakalkotó, mert nemcsak kodifikációját adja az egyházi jognak, hanem egyszerűsítve megreformálja azt. Általában véve azonban nem akar új jogot adni a kódex. Nem változott meg gyökerestül az egyház eddigi fegyelme, hiszen a régi egyházi törvény is, mondhatjuk Isten örök végzésén alapul. De elhagyja az új törvénytár az elavult és homályos jogszabályokat, egyes törvényeket formálisan hatályon kívül helyez, a kétely és bizonytalanság eseteit megszünteti, a vitás kérdéseket megoldja, a szokásjogot pedig, mely sok pontban a régi jog helyébe lépett ügyes formulában törvényre emeli. Ami pedig az alakítást illeti: az új törvénytár 5 könyvben modern, tömör stílusban, rövid paragrafusokban adja a törvényanyagot. Könnyen megérthető, hogy valamely jognak szigorúan szabatos kidolgozása előnyére válik mind-

azoknak, akik joggal bírnak, de hátrányára azoknak, akik céljaik jogosultságának látszatát csak homályos és zavaros jogban képesek biztosítani. Ez utóbbiakra a világos jogtörvények meghiusulását jelenti.

Külföldi híres egyháztudósok mint Stutz, Rothenbücher, Hilling, Haring, Hörmann eléggé felfedték már ennek az új kódexnek lényegét a jogfejlődés történetében. Őket követve azt hangsúlyozhatjuk, hogy az új törvénykönyv egész szellemével arról tanuskodik, hogy az egyház feladta az állammal és általában véve a külvilággal szemben a középkori, feudális, hűbéri rendszerbe foglalt elveit, előretolt állásait és így nyert szabadságát benső erőinek koncentrációjában, papjai szellemi és erkölcsi erőinek emelésében, általában a modern lekipasztorkodás szükségleteinek kielégítésében használja fel.

Ezen fő és lényeges jellemvonásán kívül vannak még egyéb jegyei is az új jognak pl. bizonyos egyszerűbb formáknak és peres eljárási módoknak bevezetése az egyházi közigazgatásba. Elég legyen megemlíteni, hogy az újkor eszméinek és törekvéseinek, a demokrácia és szociális gondolatnak is kellő méltatás és szerep jut az új törvénytárban.

Ha a háború nem foglalná le, annyira az elméket és nem tenné annyira nehézé az új törvénytár megismerését, amin különben a püspöki kar és az egyházmegyei körlevelek bőséges utasításai máris segítettek és a jövőben is segíteni fognak: úgy sokkal jobban feltűnne az új törvénytárnak korszakalkotó jelentősége. De reméljük így is, hogy az egyházi jogéletnek megnyitása, és az egyházi fegyelmek megerősítése megfogja hozni bőséges gyümölcseit úgy az Egyház, mint a keresztény társadalom számára.

Közvetlenül az egyház, közvetve pedig a keresztény társadalom megújítását áhítva és remélve tesszük kezünket az új egyházi törvénytárra Pünkösd ünnepén!

Dr. Ferdényi Kálmán.

Legújabb füzöket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

A Nagyváradi Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság alaptőke emelése.

Az Egyesült Bank és Takarékpénztár r.-t. és a Magyar Bank és Kereskedelmi részvénytársasággal kapcsolatos agrár jellegű terjeszkedése.

Az eddig főleg hazánk kereskedelmi életét irányító nagyobb fővárosi és vidéki pénzügyintézetek, üzleti tevékenységüket, milderősebben a helyes birtokpolitika irányítása felé kezdik fordítani. A több termelés és a nagyobb birtokok arányosításával, a háborúban tapasztalt mezőgazdasági energiánkat óhajtják fokozni és a magyarság földigényeinek kielégítésével a nemzeti politika ügyét szolgálják.

A háborúból és kivándorlásból hazatérőknek fölsegítése, hogy földhöz jussanak, az ahhoz szükséges eszközöket beszerezhessek, hogy vállvetett munkával a több termelés segítségével, a háború által okozott súlyos terhek elviselhetők legyenek.

Célba vették különösen kis és közép birtokok alakítását, haszonbérletek létesítését. Vármegyénk és városunk gazdaközönségének ebbeli érdekének előmozdítását óhajtja szolgálni az alapításától kezdve is ezen üzletkörben előnyösen fejlődő Nagyváradi Agrár Takarékpénztár r.-t., akkor amidőn igazgatósága az ezen üzletágban ugyancsak eredményes működést felmutató Egyesült Bank és Takarékpénztár r.-t. helybeli legnagyobb tőkésüzlettel és az ezzel érdekközösségben levő fővárosi Magyar Bank és Kereskedelmi r.-t. hazánk ezen egyik legerősebb bankjával szorosabb kapcsolatot létesített, a vázolt célok eredménye s kifejtése végett.

A megállapodás szerint a fenti két pénzügyintézet nemcsak a Nagyváradi Agrár Takarékpénztár r. t. tőkeemelésében vesz részt, hanem az agrár jellegű üzleteknek az Egyesült Bank és Takarékpénztár r.-t.-gal közösen és karöltve leendő lebonyolításához szükséges összes tőkével is rendelkezésre kíván állani.

A szorosabb kapcsolat és a közös munkálkodás kifejezéséül a Nagyváradi Agrár Takarékpénztár r. t. igazgatóságába és felügyelő-bizottságába be fogja választani a két pénzügyintézet delegáltjait.

Az érdekes transzaksióról, melynek Biharvármegye és Nagyváradi város gazdaközönsége körében nagy sikert jósolnak a Nagyváradi Agrár Takarékpénztár r. t. igazgatósága az alábbi közleménnyel szolgál:

A Nagyváradi Agrár Takarékpénztár r.-t. igazgatósága elhatározta, hogy mezőgazdasági üzleti tevékenységének szélesebb alapon való kiterjesztése céljából, jelenlegi egy millió alaptőkéjének 1.600.000 koronára leendő felemelése iránt a legközelebb összehívandó rendkívüli közgyűlésnek javaslatot tesz. Ezzel kapcsolatban bejelenti az igazgatóság, hogy az Egyesült Bank és Takarékpénztár r.-t. helyben működő és ezen pénzügyintézetrel érdekközösségben álló Magyar Bank és Kereskedelmi r.-t. budapesti pénzügyintézetrel a lefolytatott tárgyalások eredményeként szorosabb kapcsolatot létesített, melyből kifolyólag a két intézet a kibocsátandó 200 korona n. é. új részvényeknek 210 koronás árlolyamon leendő átvételét elvállalta. A tőkefelemeléssel kapcsolatban a névértéken felül befolyó felpénz az intézet tartalék-alapjának gyarapítására fordítatik. Az igazgatóság a rendkívüli közgyűlésen előterjesztést tesz az irányban is, hogy a Magyar Bank és Kereskedelmi r.-t. és Egyesült Bank és

FOGAK

TELEFON 10-50.

Foghuzás, Fogtömés és a legmodernebb fogtechnikai munkák, ugymint Kautschukban és aranyban foglalt fogak, szájpaplással vagy anélkül és öntött arany hidmunkák a legtökéletesebben műtermekben készülnek.

BERDACH JENŐ ÁLL. VIZSG. FOGTECHNIKUS. NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 6. I. EM.

Takarékpénztár r.-t. delegáltjai az intézet igazgatóságába és a felügyelő-bizottságába beválasztassanak.

Jogászok a majálisról.

Tekintettel az általános érdeklődésre, munkatársunk pünkösdi interjura ment a jogászmajális vidám rendezőségéhez, amelynek tagjai a majálisról a következőkben nyilatkoztak.

Kakas István (jogásznök): — Igen. Ismét rendezünk. A télen egy kis kabaréval rukkoltunk ki, most meg egy derűs, boldog majálisban mutatjuk meg életkedvünket, ami hála Istennek a háboru negyedik esztendejében is meg van. Természetesen azt kívánjuk, hogy a közönség is mulasson és ezért mindent megteszünk az ünnepély sikeréért. Lesz ott kérem minden a lepényevéstől a komoly előadásig, mindenki megtalálhatja a maga mulatságát. Mondhatom magának szerkesztő ur, ha igazán jól akar mulatni, jöjjön ki a majálisunkra. No és igen, vegyen sorsjegyet, mert érdemes játszani. Mennyivel jobban fog tudni irni, ha nyer egy üveg finom seprű-pálinkát! No de Isten áldja meg, rohanok a nyomdába. A viszontlátásra odakint.

Moldoványi László: — Interjú akar? De kérem, nem látja, hogy a héten felére fogytam a rendezés irtó lázas munkájában s most maga azt akarja, hogy valami „szellemeset” izzadjak ki? Hát tudja, a majálishoz három dolog szükséges: rendezés, rendezés és rendezés!

Fráter József:

— Interjú kell önnek máris, Hogy milyen lesz a majális? Ha szép Ön, kaphat peracet — Aranyból. Ha vesz sorsjegyet Nyerhet egész sereg kincset, Lesznek konfettis hajtincsek. Néppünnyélyen nagy láрма, Katonabanda, sok dáma, Nagy kabaré, tréfák, élcek Katonáság, fess és délceg, Jogászok s más ifju népek, Számos előkelő vének. Végezetül tánc jön táncra . . . Adjó, a viszontlátásra!

Soltész Kálmán: — Mit, hogy énekeljek valamit a jogászmajálisról? Kérem, jelenleg rekedt vagyok s nem kívánom, hogy a „kis hamis” jelzővel tituláljanak. Máskülönbén Oroszlán-részem lesz a majális sikerében. (T. i. Soltész Oroszlán-szerepet játszik a Kabarében. Szerk.)

Papp Károly: — Nem, most nem komponáltam semmit, de kuplézni fogok cigánybanda mellett. Most trenirizom a tüdömet és a hangszálaimat. „Nem ütök a jogászt agyon . . .”

Sztarill Ferenc: — Vajjon jó idő lesz-e a majálisra? Olyan sokat énekelnek róla, hogy még esni fog. Mindenesetre jól fog esni a siker!

Grünfeld Emil: — Tessék türelemmel lenni még egy héttig: A rendezői titoktartás nem engedi, hogy többet mondjak.

A jogász-majális rendezősége tudatja velünk, hogy akik meghívót kaptak, a kabaréra már is

megválthatják a jegyeket a rendezőségénél. — Az előre váltott jegyek fentartott helyekre szólnak.

Belgrádi levél.

A Kalimegdán romjai között.

Belgrád, 1918. május 14.

Az a katonai vonat, melyet kölcsönös megállapodás alapján a magyar-osztrák és német hadvezetőség Berlin—Bécs—Budapest Szabadkán át Belgrádba járat és amely azt a célt szolgálja, hogy a szabadságos katonák lehetőleg gyorsan elérhessék otthonukat, 9 óra alatt futja be azt a 349 km. távolságot, mely Budapestet Belgrádtól elválasztja. — Belgrádig mindössze 7 helyen áll meg ez a 18—20 kocsióssze állított vonat. Mindennél csak néhány percig vesztegel, csupán Zimonyban időzik több mint egy félórát a vám és utlevél ügyek lebonyolítása miatt.

A Zimonyi pályaudvarról a tiszta levegőjű, felhőtlen estén már jól kivehetjük a már csupán 3 km-re levő szép fekvésű szerb fővárosnak számtalan lámpással megvilágított körvonalait.

Sokáig gyönyörködhetünk a szép látványban, mert vonatunk meglehetősen lassan halad tovább. Már a Száva nagy vashidján robogunk, — honnét különösen szép látványt nyújt a kivilágított város. — Este 10 órakor futott be vonatunk a belgrádi nagy pályaudvarra.

Mély megilletődés vesz erőt mindnyájunk lelkén, amikor először tapossák lábaink az oly sok sok magyar vért ivott Belgrádnak a földjét, melyből ennek a rettenetes világháborúnak csirája is kisarjadzott.

Szépen szabályozott utcákon kapaszkodik fel autónk a dombra, az egész várost domináló Moszkva szálloda felé. — Katonai őrzőkatokat és csendőröket látunk mindenfelé cirkálni.

A szerb benschülötteknek este 9 órán tul egyáltalában nem szabad az utcán mutatkoznok. Mintegy 2 km. utat kell megtennünk mig elérjük a Kalimegdán tövében levő Park szállodat. Egy emeletes kis szálloda, melyet csodálatosan megkíméltek a gránátok. Közvetlen mellette az egész utcásor halomra van löve. Egyszerű, de elég tiszta szobákat kapunk, amit az is bizonyít, hogy az éjjelt egész nyugodtan tölthetjük.

Ha csak néhány perccel később érkezünk volna meg, hát éppen a nyakunkba szakadt volna az a zápor, melyet az Aldunának különleges szele a hirtelen kerekedett „Kosovo” hozott magával. — Így azonban szerencsére csak már az ágyban fekvő hallgattuk a füttyülő szél zugását és az eső csapódását.

Tiszta, kék égbolton, derült napra viradtunk. Jókora reggel már föntállottunk a Kalimegdán várnak büszke ormán és élveztük azt a remek kilátást, mely szemünk elé tárult. Ott, ahol a Szávanak szennyes, sárga hullámai beleömlenek a Dunába, Belgrád városának legészakibb részén, egy, a Szávától körülöfolyt félszigeten, 46 méter magasan a Drina tükre fölött fekszik ez a hires vár. Mint egy óriási földabrosz terül el előttünk a Belgrád körüli harcok véres csatateréinek a színhelye. Közvetlen előttünk füstös, égett romok és romhalmazok láthatók, mint a legbeszédesebb dokumentumai az itt lefolyt küzdelmeknek.

A jókor reggeli napfény élesen világítja meg Zimony városának festői csoportosításu

háztömegeit. Mindössze 3 kilométer távolság választ el tőle bennünket légvonalban, úgy, hogy a teljesen tiszta légben még a házak ablakait is jól ki lehet venni. Belgrád és Zimony között látjuk elterülni az ugynevezett nagy hadiszigetet, mely körülbelül 2 km. hosszúságú és 2 km. szélességű területével két ágra osztja a Dunát a két város között. Tisztán kivehetjük azt a meredek szélű kőpartot is, mely Zimonytól Beyanyán át Surcin-ig húzódik csaknem párhuzamosan a Szávával.

Belgrád első és második ostrománál igen nagy szerepet játszott ez a vonal, mely mögött a könnyű ostromló ágyuk voltak felállítva. Kissé balra, mintegy 4 kilométerre délnyugatra Belgrádtól látjuk az 5 kilométer hosszú Cigányszigetet a Szávában hosszan elterülni.

Ennek a végtelen szomorú emlékü szigetnek minden talpalattnyi földje drága magyar vérral van átitatva. Az 1914. évben hadbavonult virágos, nótás, fiatal magyar fiúk ezreinek kiömlő párolgó vére festette pirosra a belgrádi pokol e tornácának fűfákkal benőtt, fönyes, sárga porondját.

Ott látjuk közvetlenül a szigettől délre a szerb parton kimagaslani a 206 m. magas „Banovo” hegyet, melyről a szerb ágyuk és géppuskák százai állandóan gyilkos tűz alatt tartották a szigetet, melyen az átkelő csapatok magukat befészkelni akarták. Dél felé tekintve az „Avala” hegynek 565 m. magas jellegzetes kupja ötlük szemünkbe. Ennek a lejtjeit is sok sok derék József bakának és magyar népfelkelőnek a meleg vére öntözte. A keleti láthatáron Pancsovát látjuk 15 km. távolságban és jól kivehetjük magasan kiemelkedő tempiomtornyát. Ebből az irányból jöttek a magyar honvédek, mig a németek Belgrád másik oldalát karolták át.

Elmélázva állunk a Kalimegdánnak kiugró várfokán és a szomorú emlékek véres epizódjai egymást kergetik emlékezetünkben. Egy szép, egy hatalmas, egy nagy emléket keresnek szemünk, egy hatalmas emlékművet, mely hálás kegyelettel hirdetné ma és mindenkoron az itt elhullott hőseink legendás vitézségét és önfeláldozását. De hasztalan keressük! Az a pont is, a melyen állunk csupán a németek emlékének van szentelve. Ugyanis erről a pontról magyaróztatá magának Vilmos német császár az itt lefolyt harcok minden fázisát és ennek az emlékére készült itt gyönyörűen faragott kőből, az a tágas teraszszzerűleg kiépített, félkörben futó kőpadokkal ellátott pihenő hely, melynek félkör alakú hátsó falába a nagy császárnak hatalmas bronz relief képe van beillesztve.

Vérvörös pipacsok virágoznak most mindenütt a rombadólt vár falai között, sőt még a romhalmazokon is. A piros szín dominál, amerre csak nézünk.

Talán ezek a vérrózsák az egyedüli hirdetői az itt oly bősegesen kiontott drága magyar vérnek. Már negyedszer dugják ki piros fejüket e véres csatater porondjából és mindnyájan arra gondolunk e pillanatban, hogy mire ötödször is kiviritanak, vajjon még mindig a József bakák magyar dalait fogják-e visszhangozni az ősi Nándorfehérvár gránátverte falai?

Jeltelenül, busan nyulik el a véráztatta Cigánysziget is a Szávanak szennyes vizében, úgy hogy ha a sors a békekötésnél esetleg ismét szerb kézre juttatná Belgrádot, egyetlenegy emlékmű sem fogja hirdetni a magyar katona vitézségét és egyetlen fara-

Szépségápolás

Hajszálakat villannyal végleg kiirtok orvosi-lag elismert szakértelemmel seb és utónym nélkül. Náiam is kapható olyan szer, mely percek alatt eltávolítja a hajszálakat, de természetesen rövid időre. Pattanást, szeplőt, szemölcsöt nyomtalanul eltüntet, vörös orrot szép fehérré, petyhüdt arcot szép üdévé kezelek. Az üdítés és manicür jutányos bérletben. — Kiváló szereimet vidékre is pontos utasítással küldöm.

ÖZV. POLLÁK GERGELYNÉ.

Nagy Sándor-u. 4.

gott kő sem fog adózni kegyelettel az itt esett hőseink örökké szent emlékének.

Keresztül és kasul barangoljuk az öszszelövődözött várnak minden zegét-zugát. A volt kaszárnnyák, tisztépületek stb. legnagyobb része mind romokban hevernek és a nagykaliberű gránátok igen sok rést ütöttek a hatalmas várfalak oldalain is.

Szinte a csodával határos, hogy a várnak régi tornya még mindig áll. Egy néhány jelentéktelen sérüléssel uszta meg a rettenetes gránátzáport.

A romok mellett a nagy kiterjedésű várudvaron számos barak épült fel, melyekben szerb, montenegrói és olasz foglyok várják már türelmetlenül a háboru végét. Amikor elhaladunk mellettük, tisztességtudóan állanak fel és köszöntenek bennünket.

A várnak mély sáncárkaiban is igen élénk tevékenység folyik. Mintaszerű konyhakereszteset varázsolt oda a körültekintő, szorgalmas munka.

Nagyobbára szerb foglyog művelik itt a földet. — Egyikük másikuk révetegen tekint maga elé . . . Vajon mire gondolnak? A mi eszünkbe az járt, hogy mily borzasztó egy sors is lett volna az, ha mi jutottunk volna hasonló helyzetbe.

Most a széles boltíves várkapun haladunk keresztül és megtekintjük a kapualja alól nyíló alak nélküli börtönöket, melyekben annyi szerencsétlen politikai elítélt végezte be nyomoruságos életét.

Egy féllábu szerb katona a vitézségi éremmel a mellén, mankójára támaszkodva keményen szemünk közzé nézve feszesen tiszteleg, a mikor kilépünk a vár kapuján. Már leérünk a Kalimegdánnak a szerb költők szobraival díszített kis parkjába, a mikor egy másik rokkant szerb katona nyújtja felénk sapkáját és magyar nyelven alamizsnáért könyörög.

Micsoda kontraszt az 1914 és az 1918. évi Belgrád között! Héj! be lelohadt volna egyszeriben annak a háborus láztól őrzöngő tömegnek a lelkesedése és kedve, ha csak egy pillanatra is félrelibbenthetne volna akkor a jövőt eltakaró függönyt és megláthatta volna már akkor Belgrádnak mai képét!

Hová lettek azok a gögös cifra szerb tiszték, akik a világ minden kincséért sem tértek volna ki egy polgári embernek az utjából. Ma büszke József-bakák sétálnak a Kalimegdánnak árnyas fái alatt és sánta megbéna szerb katonák — alamizsnáért könyörögnek . . .

Az új áramlat és a nevelés.

Jézus tanításának alapja: Szeresd embertársadat mint önmagadat, és Isten parancsainak engedelmeskedj!

Isten parancsainak követése az erény, áthágása a bün utjára vezet.

A bibliai teremtes szerint Isten Ádámot a föld porából alkotta, de belé isteni lelket lehelt. Emberi testünk gyarló, elmulandó, de lelkünk isteni eredetű, örök életű. A lélek az a mi megelevenit, a test nem használ semmit a biblia szerint. A modern filozófok — kik tagadják a teremto erőt, és a lelket mint az élő test nyilvánulását képzelik, a lélekről mint önálló élőről mit sem akarnak tudni. Szerintök ha meghal a test, megszünik a lélek, mely az élő testnek csak nyilvánulása volt.

Mennyivel szebb a keresztény felfogás egy láthatatlan végtelen bölcsességű teremtoöröl, kinek köszönheti minden élő létét, s a lét örömeit. És mennyivel boldogabb az ember a föld minden teremtményei között, hogy Isten őt ruházta föl lélekkel, az értelem legnagyobb fokával, beleplántálta azokat a képességeket, melyekkel ő maga a titkokat megfejteni, alkotni, teremteni s azokban gyönyörködni tud.

Cselekszi ezeket a lelkével, azzal a mi benne nem földi, hanem isteni eredetű. Ez az isteni szikra működik a költőben, a festőben, a szobrászban, a zenészben, a kézműiparosban, az ugynevezett lángelmékben, a feltalálókban, a tudósokban és minden emberben a ki dolgozni tud és akar.

Az ember élete két cél felé irányul. Egyik cél az anyagiás önző cél, mely a táplálkozás és a fajfenntartás felé törekszik. A másik a lelki, a köz javát előmozdító törekvés. Ember és ember között annál nagyobb a különbség, minél nagyobb a lelki képesség egyik és másik között.

A mikor nevelésről van szó, e-kettős cél szempontjából neveljük a gyermeket. Van tehát testi nevelés, és van erkölcsi, azaz lelki nevelés.

Az erkölcsi nevelés abban áll, hogy a gyermek lelkét az erény utjára tereljük. Neveljük őt Isten félelmére, Isten és embertársak szeretetére, a tizparancs megtartására.

A nevelés eszköze, a szoktatás és a példaadás, a szeretet alapján.

A romlatlan gyermeklélek nem szereti hallani a frivol és durva beszédet, elpirul a szeméremsertő képek láttára; nem titkolódik, nincs mit rejtegetnie szülői előtt: nem torkos, nem hazug, mert e bünöket nem szokta meg, érzékeny lelke az efféléktől iszonyodik; de hagyjuk őt rossz társakra, cseledekre, kiktől durva, szeméremsertő képeket, olvasmányokat, a lelke megszokja, eldurvul és fogékonyra lesz a bünökre.

A nevelés másik eszköze a példaadás.

A régi ifjusági olvasmányokban az erény dicsőitése volt a cél. A regény hőse vagy hősnője a legnagyobb kísértések között sem tért le az erény utjáról, — ellenállott a bün kísértéseinek a legborzasztóbb szenvedések között is, s jutalmát elnyerte. A példa vonz, mondja a közmondás.

A mai irodalom nem az erény szépségeit tárja követendő példa gyanánt az ártatlan gyermek lelke elé, hanem egész meztelenségében mutatja a bün képét azzal a céltalattal, hogy azt vele meggyűlöltesse. Ez helytelen paedagogia, mert ha a gyermek lelke olvasmányaiban csak a bün változatos képeit szokja meg s azzal telitődik, annyira megszokottá lesz előtte, hogy a valóságban sem fog azoktól iszonyodni.

A modern paedagogia vesszőparipája lett az önállóságra nevelés elve. A mai társadalom beteg, a mai társadalom bünös, a gyermek sok kísértésnek van kitéve, ugy kell nevelni tehát, hogy bármilyen viszonyok között a veszélyeknek ellenállhasson.

Az önállóságra való nevelés azonban nem azt teszi, hogy ismertessük meg a modern társadalom összes büneivel s minden ferdeségeivel, nem azt teszi, hogy a 14 éves lány

Aki nem ad szobát beszállásolásra, fizessen.

Báthory László felhívása a háztulajdonosokhoz. A galiciaiak: apa belföldi, fia külföldi. Két lakás egy galiciainak. Tilalom a Parkszállodára. A cseh hadnagy ügye. A férj külön, a család külön.

A lakásrekviráló bizottság tegnap Báthory László rendörkapitány elnöklésével Hofmann Hugó dr főhadnagy és Weisz Gyula lakáshivatali főnök tagok részvételével folytatta lakásszemléit s ujra 5 szobát jelölt ki rekquirálás céljaira. Báthory kapitány, aki a háboru kezdete óta erélyes intézkedéseivel állandóan gondoskodott lakásokról a legnagyobb zavarok idején is tiszték részére, most mindenütt felszólította a háztulajdonosokat, akik lakást nem adnak a katonáknak, hogy a beszállásolási illeket, amely a beszállásolás elől mentességet biztosít, pontosan fizessék be a városi pénztárba, mert végrehajtja őket. Végre is nem juttathatja oda a várost, mint más városoknál megtörtént, hogy a beszállásolás egy millióba kerüljön a városnak, mert a mentes háztulajdonosok elfelejtik a megtérítést.

A lakáshivatal ezenkívül szorgalmasan nyomozza a galiciánusokat — itt meglepő felfedezéseket tett. Például: az apa idevalósinak mondja magát, fiát a rendőrség mint külföldit jegyezte be és ellenőrzi. Valószínű, hogy az apa is beszivárgás utján telepedett meg, míg a fiu Galiciában nyert osztrák állampolgárságot. Van egy másik pregnáns eset: Nagyváradon tartózkodik félszázad óta Cimetbaum Pinkász arabbi, míg fia, Ignác két lakással rendelkezik s galiciai illetőségű. Családja az apjánál van, ő maga különlakásban. Valószínű, hogy ez a lakás a bujkáló galiciaiak menedékhelye. A nyomozáshoz Bartha Endre dr rendörkapitány, a katonai rendőrség vezetője két ügyes rendört adott, akik tegnap megkezdték működésüket.

De a baj oka az, hogy a lakástartás kérdése rendezetlen. Itt van egy eset: a Parkszállóra kimondott tilalom.

Ismeretes, hogy a Park szállóban egy cseh hadnagy durván szóvátette azt a körül-

ményt, hogy eszmáját nem tisztították ki. A tulajdonos erre azt felelte, hogy ez a katonai szolga kötelessége, mire a hadnagy így felelt:

— Ez szemtelenség.

A tulajdonos erre felfricskázta a cseh hadnagyot, aki két kapitány utján elégtételt kért a szállótulajdonostól. A katonai megbizottak az állomásparancsnokság mellett működő katonai becsületbiróságot ajánlották az ügy elintézésére, míg a tulajdonos megbizottai polgári és katonai tagokból álló becsületbiróság összeállittatásához ragaszkodtak. Az ügy ilymódon nem nyert elintéztést, ellenben a katonai parancsnokság a katonai állomásparancsnokság s a katonai rendőrség utján katonatiszteknek beszállását a Parkszállodába megtiltotta.

A tulajdonosok a szállóban lakó katonatisztek névsorának kiadását s a polgári hatóság közbelépéséig minden felvilágosítást megtagadtak.

Erre Salomon Artur altábornagy személyesen figyelmeztette az ottlakó tisztteket a tilalomra s ő maga ügyelt fel arra, hogy a szállodában tiszt ne lakhassék. Így felhívására Szentkirályi huszárörnagy is elköltözött a Park szállóból s a Rimanóczyban vett lakást, azonban családja a Park-szállóban maradt. Tehát egy tilalom miatt két helyen kell tartania lakást, amikor lakáshiány van.

A Park-szállóban különben a tilalom felszabadított két szobát, amelyekért a katonai szállásbér naponta 70—70 fillér volt, míg a szobák ára a közönség részére hat-nyolc korona.

* Selyem a divat! Gyönyörű kosztüm és ruhaselymek, finom gyapjuszövetek, blousok, tavaszi felöltők, kalapok, ernyők, ridikülök és piperecikkek legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában.

zsurokat rendezzen — jogász barátai részére, s azokon játsza el a ház urnője szerepét, nem azt teszi, hogy a 17—18 éves ifjunak zsebpénzt adjunk, hogy eredi fiam és müläss egy nagyot, amint az neked jól esik, nem!

Az önállóságra nevelés azt teszi, hogy megszoktatva a serdülő korban levő leány- vagy fiugyermeket az erényekre, tehát az igazmondásra, az engedelmisségre, az ember-szeretetre, a könyörületeségre, a munkás-ságra, a szerénységre, a takarékosagra, felkeltve benne a szegényérzetet, a bün utálatát, minden cselekedetében jóra való hajlandóságot tanusítson, a bünös kísértéseknek szilárdul ellenállani tudjon.

Mindezek alapja pedig a vallás. Az önállóságra való nevelés az, hogy az ifju szokja meg a kötelesség érzetét, legyen szorgalmas, szeresse a komoly munkát, legyen józan, becsülje meg testi épségét, kimélni tudja egészségét. Legyen jellemes, utálja a kétszínűséget, az alattomoságot, legyen bátor és nyílt, kerülje a léhaságot, hogy az élet minden kísértésével szemben férfiasan ellenáll-hasson.

Sajnos, a mai nevelés utjába éppen a beteg, a romlott társadalom állítja a legnagyobb akadályt, mert rossz példákat tár az ifju elé, erény helyett a bünre szoktatja. Azt mondják, valamely új áramlat indult meg az emberi társadalomban.

A nyugat műveltségéből átvettünk minden jót és minden rosszat egyaránt. Siettünk, mohó étvágyal faltuk az ingyencsemegéket. Megártott, megbetegedtünk tőle. Társadalmi életünk nem volt eléggé hozzá szokva az erényekhez, nem volt eléggé megedződve a bünökkel szemben, lejtőre jutott.

Honnan vegyük most a neveléshez a példákat? Közéletünk telve ferdeségekkel, izlésünk hamis, irodalmunk, művészetünk dekadens, a közérkölc — az önállóságra nevelés csődjét mutatja. A társadalmi romboló hatások között első helyen áll a színház, léha és könnyelmű operettjeivel, pikáns vigjátékaival, házasságtörő drámáival, melyekben érzékcsiklandozóan tárulnak fel a bünös vágyak tiltott cselekvényei. Az énekszövegek pedig melyeknek a „műiertő“ közönség úgy tapsol, megannyi durva támadás a morál ellen.

A színházat tulszárnyalja a „mozi“. A mi csak idegreható, idegizgató, a miféle faja csak lehet a beteges képzeletnek a bün terén, az itt mind feltalálható.

A mozielőadásokat hirdető reklámképek bizar tulvilági alakjai már izgatón hatnak az emberre.*)

A modern irodalom versenyez a bünök regényszerű feldolgozásában. A Conan Doyle, Nick Carter, Serloch Holmes stb. féle detektív regények, már itt-ott megtermették az apró betörő bandákat. A heti vásárok könyvbódéi, meg a nagyvárosok hirlapi rikkancs irodalmi csarnokai, a pályaudvarok vasuti szórakoztató könyvtárai mindenfelé árulják a maszlagot, az erkölcstelenséget, a bün cukorkáit.

Napilapjaink nagy részének tárcái, a törvénytörési bünkrónikák, a szenzációs törvénytörési perek aprólékosáig menő közlései, a kishirdetések . . . bizony szolgáltatásba szegődtek a bünnek az erény elleni harcában.

Ez az a hires nyugati kultúra! Ez az a bizonyos áramlat! Ez az az új irány, mely előbb a lelket akarja megölni, hogy könnyen lehessen uralma a test felett!

Volt idő mikor az erény nem ismerhette meg a bün, mert nem látta, nem olvasta. Ma látja és olvassa egész meztelenségében eléje tárva és megszokja.

A lélek egyaránt fogékony ugy az erény mint a bün iránt, az vésődik belé, mely többször és jobban hat reá.

Volt idő, — nem is olyan nagyon régen — mikor a meg lett férfi, mondjuk egy agglégény — restelkedett barátja előtt, ha olvasó

* Hát a kabarék és orfeumok?! . . . Ezek az igazi alkotásai az új áramlatnak!

asztalán egy nyitott Paul de Cock regényt látott, ma a 14—15 éves lány eldicsekszik barátjának, hogy ő Zolát olvassa.

Mintha összebeszélte volna az irodalom, hogy terjeszteni kell azt a mérget, mely kiöli a lélekből az erényt, dicsőíteni kell a bün, eltörölni a mennyország hitét, kiirtani minden ideált s a földre hozni a poklot.

A lélekgyilkosok ellen nincs védelem?

Hát az a félelmes cenzura nem terjeszthetné ki vizsgálatát a nyomdatermek mérgei ellen? A hatóságnak már nincs hatalma elkobozni a vásári ponyva népkönyvtárait?

Ha a törvény szigorúan bünteti az élelmiszerhamisítókat s elkobozza az egészségre károsan ható élelmiszereket, nem lehet törvényt alkotni a lélek mérgezői, az irodalom hamis árucikkei ellen?

Ha nincs erre hatalmunk, ha e veszély nagyságát nem tudjuk felfogni, megérteni, és ellene védekezni, akkor változtassuk meg nevelési rendszerünket. Akkor ne lelket neveljünk, ne ideális embert, hanem egészséges állatnemzedéket, a kinek nincs lelke, csak életnyilvánulása, a ki nem küzd magasabb erkölcsi célokért, hanem él és boldogan él, mert ez a föld ő érette lett alkotva és ő jól érezi itt magát, itt minden állati vágyát kielégítheti, ahhoz nem kell erkölcs, nem kell erény, — csak pénz!

Negyven éves érettségi találkozó.

Dr Karácsonyi János választott püspök, Nagy Márton ny. központi főszolgabíró és Olasz Elemér földbirtokos 40 éves érettségi találkozóra hívták össze volt iskolatársaikat, akikkel 1878-ban együtt tették le az érettségi vizsgálatot a premontreiek nagyváradi főgimnáziumában.

Az érettségi találkozó június 15-én lesz. Az összehívók meleg sorokkal hívták össze régi iskolatársaikat, akikkel 40 évvel ezelőtt vágyakkal, reményekkel telve s az „érettségi bizonyítvány“ nyál szívük felett együtt indultak el a szélrőzsza minden irányába jövőt alapítani.

A találkozás 1918. június hó 15-én, szombat délután fél 5 órakor kezdődik a nagyváradi vasuti állomás I. ső osztályu várótermében. Ezt követi a vendégek eiszállásolása és közös vacsora (étlap szerint) valamelyik helybeli vendéglőben.

Másnap, június 16-án, vasárnap délelőtt 9 órakor gyülekezés a Kath. Kör Belopotoczky-termében. Innét hálát adó istentiszteletre átvonulnak a premontrei-rend templomába, hol dr Karácsonyi János püspök tart emlékbeszédet s dr Székely István kanonok, egyetemi tanár szent misét.

Ezt a Nagyváradon elhunyt tanárok sirjainak megkoszorúzása követi. Utána csoportfényképfelvétel, majd déli 1 órakor társasébed a Kath. Kör disztermében, majd magán fogatokon kirándulnak a közeli fürdőikbe.

Az életben lévő jubiláló volt iskolatársak névsora a következő:

Ballier Sándor hirlapíró a miniszterelnöki sajtóügyosztályban Budapest, dr Békeffy Károly ügyvéd Csantavér, Bronts Lajos Déli Vasuti főfelügyelő Budapest, dr Bartha Béla ügyvéd Margitta, Cicerescu Sámuel g. kath. kanonok Nagyvárad, dr Deutsch Mór kórházi igazgató-főorvos Gyulafehérvár, Dobozy Kálmán ny. főszolgabíró Vajda, Dorogi Pál róm. kath. lelkész Tasnádszántó, dr Fülöp István ügyvéd Szeged, Gyálóky Sándor ny. főispán, volt kir. törvénytörési elnök Csíkszereda, Horváth Zoltán a Nemzeti színház nyugdíj intézeti pénztárosa Budapest, dr Istvánffy Lajos kir. kuriai bíró Budapest, dr Karácsonyi János választott püspök, a Magyar

Tudományos Akadémia rendes tagja Nagyvárad, Kohn Adolf, Korb Gusztáv m. á. v. ny. főellenőr Székelyhid, dr Ladik Gusztáv belügyminiszteri h. államtitkár Budapest, Munkácsi Bernát az izr. iskolák tanfelügyelője, a M. Tud. Akadémia rendes tagja Budapest, Nagy Márton ny. központi főszolgabíró Nagyvárad, Naszády Béla államrendőrségi tanácsos Budapest, Olasz Elemér földbirtokos Nagyvárad, Pelle András gör. kath. lelkész Körösgyères, Richter Jenő r. kath. esperes-plébános Tenke, dr Roska György orvos, dr Schwarcz Vilmos ügyvéd Budapest, Szelezsán Gábor g. kel. lelkész Temesvár, dr Székely István praelatus-kanonok, egyetemi tanár Budapest, Uhrin Endre ügyvéd Endrőd.

HIREK

Pünkösdi ünnepe.

A Szent Lélek kiadásának ünnepe ma van, a megvilágító, erősítő, bátorító, megvigasztaló Szent Lélek Isten ünnepe, a Jézustól alapított szent egyház fentartója. E napon szállt alá az égből láng alakjában az apostolokra s beteltek mindannyian Szent Lélekkel.

A lángnyelvek képe jelezte hatását, amit az apostolokra tett: a vigasztalanul, börtortalanul rejtőző apostolok kiléptek az ellenséges világ elé s bátran, lelkesedetten hirdették azokat az igazságokat, melyekért tudták, hogy meg kell halniok. Az egyház születése napja van ma, a diadalmas egyházé, mely e napon indult el, hogy meghódítsa a világot.

A mai napon az istentiszteletek a szokott időben lesznek. A székesegyházban az ünnepi nagy misét gróf Széchényi Miklós v. b. t. t. megyés püspök tartja s Gresinczky Antal kanonok predikál.

A váradoszi plébánia templomban Imrik S. Zoltán mondja az ünnepi szent misét s az ünnep másodnapján ugyanő misézik s predikál. A váradoszi Szent László-templomban ünnep első napján dr Lestyán Endre szentszéki ülnök, plébános mondja az ünnepi nagy misét és a predikációt, ünnep másodnapján a plébános misézik s Mordavszky József káplán szent beszédet mond. — A váradoszi plébániatemplomban az ünnepi nagy misét dr Némethy Gyula tb. kanonok, theologiai tanár mondja s Halász Gyula szentszéki ülnök, plébános predikál, ugyanő mondja a szent misét és predikációt az ünnep másodnapján.

* Gróf Széchényi püspök bérmakörutja a székelyhidi kerületben. A székelyhidi esperesi kerületben gróf Széchényi Miklós püspök pünkösdi hetében fogja a bérmálás szentségét kiosztani és a plébániákat meglátogatni. Evégből a püspök ma délután vonattal az Érmellékre utazik, ahol Bagamérban a káptalan birtokán mint a káptalan vendége fog megszállani. Innen fog hétfőn Érmihályfalvára, kedden Éradonyba menni, majd szerdán Székelyhidra, ahol gróf Stubenberg Józsefnél száll meg és a grófi kastélyból fogja csütörtökön az asszonyvásári és pénteken a bihardioszegi plébániákat meglátogatni, illetve a bérmálás szentségét kiosztani. A püspököt utjában Szirmay L. Árpád apátkanonok, Brém Lőrinc prépostkanonok és Schriffert Béla szentszéki aljegyző kísérik el.

* **Férfizarándoklat Máriabesnyőre.** A budapesti Urak Kongregációjának tagjai a fővárosi társadalom bevonásával ma nagyszabású zarándoklatot rendeznek Máriabesnyőre. Délután 2 órakor ünnepély lesz, melyen az ünnepi beszéd megtartására dr Krüger Aladárt kérték fel.

* **A 49—50 éves népfelkelők szabadságolása.** Budapestről jelentik: A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, amely meghagyja, hogy a 49—50 éves önálló mezőgazdák, iparosok és kereskedők azonnal szabadságoltassanak. A nem önálló iparosok és kereskedők, valamint a 10 holdnál kevesebb birtokkal rendelkező mezőgazdák lakóhelyükön, vagy annak közelében mint örlegénység fognak szolgálatot tenni.

* **Szerkesztő-változások.** Hegedüs Nándor, a nagyvárad Szabadság szerkesztője kilépett a Szabadság szerkesztőségéből s június hó 1-től átveszi a „Nagyvárad” szerkesztését, mint főszerkesztő. Felelős szerkesztő továbbra is Papp János marad. — A Szabadság felelős szerkesztését Maróth Sándor volt jónévű aradi hírlapíró vette át a mai naptól.

* **A Hitelbank igazgatói Nagyváradon.** Horváth Elemér főrend, a tőzsde elnöke, miniszteri tanácsos és Ervin Kálmán, a Hitelbank igazgatói tegnap Nagyváradon időztek a Hitelbank nagyvárad fiókjának látogatására. — Ez alkalomból a Tüdőszanatórium céljaira 1000 koronát, a Stefánia tejkonyha céljaira 200 koronát adományoztak.

* **A bírák és ügyészek helyzetük javításáért.** Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület nagyvárad szakosztálya tegnap Bajor Antal táblabíró elnöklésével ülést tartott, amelyen a budapesti országos rendkívüli gyűlésre Kocsán János táblabíró küldte ki, hogy a bírák és ügyészek drágaságokozta nyomasztó helyzetének enyhítése céljából a szükséges javaslatokat tegye meg.

* **Dr Némethy Ferenc és dr Fráter Pál hadnagyok.** A király dr Némethy Ferenc és dr Fráter Pál 4. honvéd gyalogezredbeli tisztjelölteket hadnagyokká nevezte ki.

* **Mária-társulati gyűlés.** A váradujvárosi Szent László-templomban működő Mária-olvasótársulat ma, vasárnap délután fél 4 órakor, a vecsernye után tartja évi gyűlését az újvárosi kath. fiúiskolában. — A gyűlésre az elnökség ez uton is felhívja a tagok figyelmét, kérve, hogy minél számosabban jelenjenek meg.

* **A Népszövetségi Hitelszövetkezet** értesíti a t. tagokat, hogy a befizetések hétfő helyett kedden délután fognak megtartatni. — A VII-ik hadikölcsön eredeti kötvényei a pénztári elismervény ellenében kiadatnak.

* **A 37-esek uzsonna-hangversenye.** Szint, élénkséget és vidámságot kölcsönzött tegnap délután a Fekete Sas kávéháznak Bura Karcsi uzsonna hangversenye, mely ismét szép összeget jövedelmezett a 37 es özvegy- és árvaalap javára. Ma délután a Royal-kávéház terraszán ismétli meg a jótékony célú hangversenyt szintén d. u. 5 órással kezdettel.

A hangverseny programja a következő: 1. Károly király-induló Bura Karesitől. 2. Lehár: Pacsirta-keringő. 3. Magyar dalok. 4. Bihari Sándor énekel. 5. Puccini: Bohéme. 6. Schubert: Tavasz és szerelem. 7. Magyar dalok. 8. Verdi: Traviata. 9. Angol kuplék. Belépődíj és tányérozás nincs.

* **Jegy nélkül javítják a cipőt.** Az ipartestület cipész szakosztálya állandóan foglalkozik az új cipő ár maximáló rendelet megvitatásával és annak a maguk és a közönség érdekeivel való összeegyeztetésével. Ez ügyben tegnap d. e. nagyszámu küldöttség kereste fel Lukács Ödön főjegyzőt, ki a küldöttséget teljes bizalommal fogadta. Kijelentette Lukács Ödön főjegyző, hogy a reá ruházott jogoknál fogva, felhatalmazza a város összes cipésziparosait, hogy a cipőjavítási munkálatokat június 1-ig mindenki és mindenkinek jegy illetve igazolvány nélkül eszközölhesse. A vásárló és a vidékre dolgozó iparosok érdekében pedig arra tett ígéretet igen előzékenyen a főjegyző, hogy sürgönyileg fogja a minisztert a jogos kívánságokról informálni és sürgönyileg fogja ezekre vonatkozólag a miniszteriumtól a rendelkezéseket kikérni. Végül azon óhajának adott kifejezést, hogy a város részéről irányított cipő jegy és anyag kiadásban egy kimondottan szakembert óhajt alkalmazni, miért is felhívta a küldöttséget, hogy a szakosztály tagjai közül négy embert neki javaslatba hozzanak. Kívánatosnak tartotta még a főjegyző, hogy az új rendszer megkönnyebbitése céljából, az iparosok városi kerületenként csoportokat alakítsanak, hogy ez által egy munka mint az anyag kiadás részükre könnyebben és előnyösebben legyen eszközölhető. A cipész iparosok Lukács Ödön főjegyző kijelentéseit nagy megnyugvással és köszönettel vették, mely után elhatározták, hogy a kívánt szakértő, valamint a népruházati bizottságtól kiküldendő bizottsági tag választására a legrövidebb időn belül gyűlést fognak tartani.

* **Fényes Anna — mint mama.** Csak egy kis visszanyulás a multba s előttünk áll Fényes Annuska, a kiváló primadonna a Király színház színpadán, ahol játszik, énekel, táncol s hegedül egy-fuszerepben. És tapsokat kap, sokat. — Egy lépés és a magyar színpad egyik legjobb operaprimadonnája Fényes Anna, akit Uray János báró vett feleségül. A fővárosnak egy évtizeden át elismert kedves művésznője tegnap elérte a legnagyobb boldogságot: egy egészséges fiúgyermeknek a mamája. Az Uray és Fényes családok az örvendetes eseményt méltóképp ünnepelték meg.

* **A Sajtóhölgybizottság új vállalata.** Szíves tudomására hozzuk a nagyközönségnek, hogy a ker. irodalom legkiválóbb és legújabb műveiből és lapjaiból a Kossuth Lajos utca 12. sz. házban levő trafikban (szemben a Biharmegyei Takarékpénztárral) bizományi lerakatot tartunk. Kérjük a szíves érdeklődést és új vállalatunk támogatását. Már most is kaphatók: Prohászka, Szuszai, Tóth, Mike, Gonda, Foerster, Blaskó, Plem stb. legújabb könyvei s raktárunk egyre bővülni fog. A lapokból kaphatók: Tiszántúl, Magyar Kultura, Magyar Nő, Élet, Sajtó, Szív, Hírnök, Mária Kert, Fényszóró. Ugyanitt bármiféle könyvre és lapra rendelést elfogadunk. *A Sajtóhölgybizottság könyvtér-jelesztő vállalata.*

* **Cipész iparosok gyűlése.** Felkérem ipartestületünk kötelékébe tartozó összes cipésziparosokat, hogy folyó hó 20-án, azaz hétfőn délután 4 órakor, az Arany Sas vendéglő nagytermében tartandó gyűlésen, a város részére kiküldendő szakértői bizottsági tag kijelölése tárgyában minél nagyobb számban megjelenni szíveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület elnöksége.

MINDEN DOLGOZÓ POLGÁR lépjen be a Népszövetségi „HANGYA” Fogyasztási Szövetkezetbe! Egy üzletrész 50 korona. Mindenki minél több üzletrészt jegyezzen, mert csak nagy tőkével lehet nagy eredményt elérni. Jelentkezni lehet: dr Krüger Aladár és dr Papp Károly ügyvédeknel, a népszövetségi csoportvezetőknel az egyes közhivatalokban a taggyűjtő iver birtokosainál és minden hétfőn és csütörtökön d. u. 3—5 óra közt a Népszövetségi Hitelszövetkezetben. Aláíráskor üzletrészenként 2 korona belépési díj fizetendő.

* **Esküvő.** Gaál Károly és Orbán Etelka f. hó 20-án d. u. 5 órakor tartják esküvőjüket az újvárosi ref. templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

* **A Gazdasági és Iparbank a Bihar-megyei Takarékpénztárral történt egyesülése folytán Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank** bejegyzett cég alatt május 21-ikétől kezdve Kossuth-utca 3. szám alatt folytatja működését. Kéri a t. ügyfeleket, hogy ezután oda fordulni szíveskedjenek. Az egyesült pénztárat saját részvénytökéje és tartalékalapjai nyolc millió korona összeget képviselnek. Az összes ügyfelek, előzékeny és korrekt üzleti eljárásbani részesítésére az intézet kiváló gondot fordít.

* **Barna Jenő nődivatruháza Nagyvárad, Rákóczi-ut.** Ajánlja dusan felszerelt raktárát a n. é. közönségnek. Kostümkelmék, színes batistok, schweitz himzett grenadinok és mintázott opálok. Vászón és pamutingek, zsebkendők, harisnyák, keztyűk, paplanok és ágygarnitúrák. *Mindezen cikkek tisztviselők részére kedvezményes árakban.*

* **A Félix-fürdő pünkösdsje.** A kirándulók serege keresi fel az ünnepek alkalmából a kies Félix-fürdőt, melyet Reigl Ernő gondossága gyönyörűvé varázsolt. A Félix-fürdőben nagyon élénk az élet, mert sokan keresik fel a gyógyerejéről híres fürdőt — messzeföldről is. A fürdő mindenképpen rászolgál erre a kitűnő hírnévre, úgy az első-rangu konyhájával, mint minden kényelmet biztosító berendezésével. A nagyvárad társaságok kedves találkozóhelye ez a fürdő, — amelynek közelsége megbecsülhetetlen Nagyváradnak úgy az egészség, mint a szórakozás szempontjából.

* **A Biharmegyei Takarékpénztár** értesíti t. ügyfeleit, hogy a VII. hadikölcsön 6⁰/₀-os és 5¹/₂ ⁰/₀-os végleges címleteit az elismervények beszelgáltatása ellenében az intézet pénztáránál a hivatalos órák alatt átvehetők.

* **Őr lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete Sas részvénytársaságnál.** Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Butorozott szobák kiadó Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

* **Kiadó üzlethelyiség.** A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

* **Poloskairtó Noksin** biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2:40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Az Egyesült Bank és Takarékpénztár r.t.** ezuton értesíti t. ügyfeleit, hogy a VII. hadikölcsön 6⁰/₀-os és 5¹/₂ ⁰/₀-os kötvényeit a pénztári elismervény ellenében a hivatalos órák alatt kiadja.

* **A Nagyvárad Hitelbank r.t.** tisztelettel értesíti t. üzletfeleit, hogy a VII. hadikölcsön 6 százalékos és 5 és fél százalékos kötvényeit a pénztári elismervény ellenében a hivatalos órák alatt kiadja.

* Pályázat gondnoknői állásra. A biiharmegyei és nagyváradai Nőegylet a Lujza Otthonban megüresedett gondnoknői állásra pályázatot hirdet. A pályázó legyen 50 évnél nem idősebb, intelligens, családtalan magános urtnő. Kötelessége leendő háztartást vezetni, tudjon főzni, a napi bevételekről és kiadásokról számadást vezetni. A pályázók jelentkezzenek f. évi május hó 23-tól június hó 1. napjáig alulírt együleti alelnöknél délután 5 óráig. Özv. Nagy Odönné, lak. Rimánóczy-utca 4. sz.

* Az Egysült Bank és Takarékpénztár közli ügyfeleivel, hogy tűz és betörés biztos pánccél szobájában újabb magánpénztárrekeszeket (safe deposit) helyeztett el és azok a ban helyiségében megtudható feltételek mellett bérebe vehetők. Teljes tisztelettel: Egysült Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság.

* A Városi Kávéház pünkösdjé. A Városi Kávéház, Nagyváradnak ez az egyre népszerűbbé váló kellemes és előkelő helyisége a maga részéről is méltóan üli meg a pünkösdi ünnepeket. Hercz Imre, a Városi Kávéház nobiles tulajdonosa a katonaság által jótékony célra rendezett uzsonnazenekre tekintettel, két uzsonnanap nem tartott kávéházában uzsonnazenét. — Pünkösdi hétfőjén azonban délután 4 órától kezdve, teljesen új műsorral tart uzsonnazenét a Városi Kávéházban Bura Sándor népszerű és elsőrangú zenekara, amely különben esténként a közönség legnagyobb, legmelegebb tetszése mellett hangversenyez. A Városi Kávéház gazdag büfféje, a kitűnő császárkávé uzsonna és a Gerbaud cukrászaton kívül kitűnő, speciális nyári vacsorával, izletes és finom, gazdag garnírozott „Körözött”-et is szolgál, amelynek különlegessége már is egész sereg előkelő vacsora vendéget toborzott a Városi Kávéház számára.

TÖRLESZTÉSES KÖLCSÖNÖKET

legelőnyösebb feltételek mellett nyujt földbirtokra és nagyváradai házakra az Egyesült Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyvárad.

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyáranak második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

* Tavaszi szepők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krem. Ára 4 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* Pemete- és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Arany kereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

* Tyukszemirtő három nap alatt elmulaszt tyukszemét, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

* Tanulságos római olajlenyomatú levelező-lapok 19 féle változatban kapható a „Tiszántúl” kiadóhivatalában, darabonként 30 fillérért.

* Egy üzlethelyiség Nagyteleky és Arany János-utca sarkán levő házban augusztus 1-rc kiadó. Értekezni lehet Incze-irodában, Bémer-tér 3.

* Ruhafesték valódi két oroszlan H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegszillárok mindennemű villamos vezetékek és égők legolcsóbb napjárban szerelgetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

* Eladó belga óriás kék francia kosorru nyulak. Malom-utca 8.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Színház.

Heti műsor:

Vasárnap délután; A princ.
Vasárnap este: Stambul rózsája.
Hétfő délután: Drótostót.
Hétfő este: Kőrystalány.
kedden: Csárdás királyné. 50-ik jubileumi előadása, Sik Rezső a budapesti Városi színház művésznének első fellépte.
Szerda: Trilby. Sik Rezső 2 ik fellépte.
Csütörtök: Három a kislány. Sik Rezső 3-ik fellépte.
Péntek: A velencei kalmár, Sik Rezső 4 ik fellépte.
Szombat d. u. Lyon Lea. Sik Rezső 5 ik fellépte.
Szombat este: Cigányprimás. Sik Rezső utolsó fellépte.
Vasárnap d. u.: Boszorkányvár.
Vasárnap este: Hotel Imperial. Ujdonság.

A Frontkabaré előadása.

Bensőséges hangulat, családias, otthoni érzés töltötte meg tegnap a Szigligeti színházat: a 4-es honvédek Frontkabaréja jött haza egy estére. Amit bemutattak, az irodalmi és színművészi szempontból egyaránt határozott érték. Ács Vilmos és Farkas Károly hadnagyok pompás irói tehetségének egy egy megnyilatkozása akárhányszor szinte frappirozta a közönséget; a Frontkabaré sokkal nívósabb, mint akárhány itthoni hivatásos kabaré.

Ács és Farkas mint színészek is kiválóak, harmadik egyenrangú társul csatlakozik hozzájuk Kollárszky Miklós zászlós nagyszerű, eredeti humorával. Lehoczky Árpád, Lapu Lajos, Schwartz Géza, Gazdag Géza, Jámbor Lajos, Morvay Lóránd, Szentléleky is sok tapost kaptak; a szintársulat tagjai közül Hevessy Mariska, Kálmán Mancsi szerepeltek.

A színházi hét eseményei.

Sik Rezső vendégjátéka. — A Hotel Imperial bemutatója.

A jövő színházi hétnek két jelentős eseménye van. Az egyik Sik Rezső, a budapesti Városi Színháznak Nagyváradon oly nép-

szerű művésznének a vendégjátéka. Sik Rezső kedden a Csárdáskirálynő 50 ik jubileumi előadásán egyik legrokonszenvesebb szerepét: Kerekes Ferkót játssza. Szerdán a Trilby féltelmes Svengáliájában lép fel Sik Rezső, csütörtökön a Három a kis lány kerül színre, amelyben Sik Rezső a csupa kedély és csupa báj Tschöll papát játssza. Ezután Sik Rezső egy klasszikusan művészi értékkel bíró szerepe: Shakespeare Velencei kalmárjának Shylockja következik, amely szerepben pénteken lép fel a vendégművész. Szombaton vendégjátékának befejezéseül két ízben lép fel Sik Rezső. Délután a Lyon Lea zsidópapját, este pedig a kedves zenéjű Cigányprimás címszerepét játssza Sik Rezső.

Biró Lajos egyik háborus vonatkozású színpadi alkotása Budapesten csak nem rég oly szenzációs sikert aratott Hotel Imperialja. Megszoktuk már, hogy Erdélyi Miklós színigazgató, a maga komoly stílusú érzékével mindig áldozatkész legyen a darabok kiállításában, de a Hotel Imperial diszkrétinél, valóssággal önmagát multa felül izlés és áldozatkészesség dolgában. Alkalmunk volt látni a színház festőtermében ezeket a teljesen új, masszív diszlekreációkat, melyek oly luxuriózan pazarok, hogy méltán keltik fel a legszenzációsabb meglepődést. Ami a nagyváradai publikumot is megfogja lepni: a Hotel Imperial számára fadiszledek készültek és gyönyörű gobelinek keltenek meglepetést.

Minden felvonás számára teljesen új és stílusos díszlet készült és ezekhez méltó lesz a közönség legintenzívebb érdeklődésével várt bemutató kiállítása is.

A színház pünkösdjé. Ma vasárnap délután Gábor Andor kitűnő vendégjátéka, a Princ kerül színre, este pedig a Stambul rózsája tölti be a műsort. — Hétfőn délután a Drótostót, este a Kőrystalány kerül színre.

TANÜGY

A Szent-Orsolya-rend polgári leányiskolája.

Miután a Szent Orsolya rendi leányközepiskola el nem hárítható akadályok miatt kánytelen beszüntetni eddigi működését, az iskolafenntartó rend visszaállítja a polgári leányiskola eddig megszűnt első és második osztályát.

A Szent Orsolya rendi polgári leányiskola tehát a jövő iskolai évtől kezdve ismét teljes lesz. A Rend főnöksége azzal a felhívással hozza ezen körülményt azon tisztelt szülők szives tudomására, akik polgári iskolába járatni szándékozt leányaikat a Szent-Orsolya-rend polgári iskolájában óhajtanak neveltetni és taníttatni, hogy a jövő iskolai évre mind a négy osztályra már a mostani iskolai év végén igyekezzenek leányuknak helyet biztosítani az utolsó iskolai bizonyítvány vétele után ennek, valamint keresztlevélnek és oltási, illetőleg újraoltási bizonyítványnak benyújtása által.

A Szent-Orsolya Rend nagyváradai háza a vallásos és hazafias magyar leánynevelés és oktatás céljára tanintézetet mellett egyetemes, nagy internátust is tart fenn. Azon folyamodóknak, akik az internátusba való felvételt kérik, kötelező nyilatkozattétel aláírása végett elküldik a bennlakó növendékekre vonatkozó szabályzatot. A kérvényeket a Szent Orsolya Rend Főnöksége, Nagyvárad, Szilágyi Dezső u. 1. sz. címre kell küldeni.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

Mérték hitelesítést rendel a város.

Tudomására hozom az érdekelteknek, hogy a m. kir. Kereskedelemügyi miniszter ur f. évi április hó 9-ikén kelt 11905. számú rendeletével az időszakos hitelesítések megtartását a folyó évben is elrendelni méltóztatott.

A Nagyváradi városában lakó mértékhasználók közül a folyó évben a II-ik kerületben (Ujváros és Külváros) és a III-ik kerületben (Váralja, Velence és Csillagváros) lakók tartoznak mértéktárgyaikat az állami mérték-hitelesítő hivatal helyiségében hitelesítés végett bemutatni.

Felhívom tehát a Nagyváradi város II-ik és III-ik kerületében lakó mértékhasználókat, hogy a fent megjelölt állami mérték-hitelesítő hivatalban mértékeiket hitelesítés végett annál is inkább mutassák be, mivel ellenkező esetben az 1907. évi V-ik t.c. 32. és 33. §§-ai értelmében ellenük a kihágási eljárás lesz folyamatba téve.

Az időszakos hitelesítés f. évi június hó 4-ikén kezdődik és pedig a következő tulajdonosok neveinek betűrendje szerint megállapított sorrendben, mindig d. e. 8—12-ig.

II-ik kerület: Ujváros és Külváros: A—B-vel kezdődő nevek június 4, 5, 6. napjain, C—D-vel 7-ikén, E—F-el 8., 11-ikén, C-vel 12, 13-ikén.

H—I betűvel kezdődő június 14—15-ikén K-vel 18, 19, 20-án, L-el 21-én, M-el 22, 25, 26-án, N-el 27-én, O—P-vel 28-án R-el július hó 2-án, S—Sz-el 3, 4, 5, 6-án, T—U-vel 9-én, V—W-vel 10, 11, 12-én, Z-vel 13-án.

III. kerület (Váralja, Velence és Csillagváros!) A—B-vel kezdődő augusztus 6-án, C—E-vel 7-én, F-el 8-án G-vel 9, 10-én, H-vel 13-án, I—K-vel 14, 16, 17-én, L-el 21-én M-el 22-ikén, N—O 23-án, P—R-el 24—27-én, S—Sz-el 28, 29, 30-án, T—Z-vel szeptember 3-án.

Megjegyezni kívánom, hogy a hitelesítésre kötelezett minden egyes fél külön levelezőlap útján is fel fog hivatni, hitelesítésre való részvételre.

Nagyváradi, 1918. évi május hó 16.

Rimler Károly s. k. polgármester.

Nyílttér.

Dr. KOVÁCS BERTALAN
gyermekorvos

a harcterről haza érkezett és rendeléseit Szilágyi Dezső-utca 9. szám alatt újból megkezdte. !!

| | |
|-----------------------------|--|
| APOLLÓ mozgó-színház | MA A néma szívek dráma 3 felvonásban. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 óra- kor kezdődnek |
| VIGADÓ mozgó-színház | MA Uj nemzedék dráma 4 felvonásban. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 óra- kor kezdődnek |
| URÁNIA mozgó-színház | MA Fekete fátyol detektívdráma 3 felvonásban. Az előadások vasárnap d. u. 3 óra- kor, hétköznap 5 óra- kor kezdődnek |

Árjegyzék:

| | |
|--|-----|
| Porcellán mozaik, üveggel | 8 |
| Majolika gyümölcs állvány | 8 |
| Majolika tálca fogóval | 8 |
| Majolika cukortartó díszes | 8 |
| Majolika gyümölcs készlet | 8 |
| Vizes készlet csiszolt üveggel | 8 |
| Boros | 8 |
| Likőr | 8 |
| Söröskészlet színes aranyozással | 8 |
| Boroskészlet színes | 8 |
| Vizeskészlet színes | 8 |
| Likőrkészlet színes | 8 |
| Befőtteskészlet kristály fedél | 8 |
| Gyúró ólca készlet kristály üveggel | 8 |
| Majolika fali ótortó színes | 5 |
| Majolika vizeskanal színes | 5 |
| Kenyér kosár színes üveggel | 5 |
| China ezüst cukortartó | 5 |
| China ezüst gyümölcs állvány | 5 |
| Majolika virágvasa színes | 5 |
| Majolika virágfák | 5 |
| Majolika dísz figura | 5 |
| Porcellán főzőlábos | 5 |
| Porcellán főzőlábos | 5 |
| Teféskészlet színes aranyozással | 40 |
| Kávéskészlet színes aranyozással | 40 |
| Feketes készlet színes aranyozással | 80 |
| Kébdélkészlet felszerelve sz. aranyozással | 120 |
| Hűtőfelvágottas készlet sz. aranyozással | 25 |
| Mosókészlet színes fin. díszítéssel | 80 |
| Fali tükrök színes aranyozott kerettel | 25 |
| Asztali lámpa teljesen felszerelve | 25 |
| Műgő | 25 |
| Tésk pohár China ezüst foglalatban | 5 |
| Tésk csészék színes aranyozással | 5 |
| Kávés | 5 |
| Köpöcsőze | 5 |
| Főzőlábos barna tüzelő tüllel | 5 |

Nipppek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt vizek, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és díszműáru nagykereskedés.

Nagyváradi, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

HARISNYAFEJELÉS !!

3 pár női harisnyából 2 párat,
2 pár férfi harisnyából 1 párat
készíték
páronként 1 K 60 fillérért.

Gondáné, Hármast-utca 21.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek : özsze-
hajtós ágyak eredeti
gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

OLCSÓN!

vállalok kőműves, ács és csere-
pező munkát, helyben és vidéken

Staharóczky József
Damjanich-u. 16.

Harisnyafejelés.

3 pár női harisnyából 2 párat,
2 pár férfi zokniból 1 párat
készíték. Párja 1 kor. 40 fillér.

BÉM-UTCA 1. SZÁM.

**ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyváradi, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket köny-
vecskékre és folyószámlára és
azt előnyösen kamatoztatja. Le-
számítol váltókat. Engedélyez
előnyös feltételek mellett jelzá-
logkölcönöket törlesztésekre.
Előleget ad értékpapirokra.

Eladó ingatlanok.

Láhner György-u. 4-6 sz. 1-1 e. bérház.
Damjanich-u. 2. sz. 1 emeletes bérház.
Nagyteleki-u. 15. sz. ház nagy telekkel.
Ritoók Zsigmond-u. 15. sz. ház.
Nagytemető-u. 13. sz. ház egyszobás
lakásokkal.
Templom-téren ház 1 szobás lakásokkal.
Malom-u. 12. sz. ház.
Kórház-utcán nagy üres telek.

Felvilágosítást nyújt a
Belvárosi Népbank (Magyar Bank helyiségében)

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szüksé-
ges jelzálogkölcö-
nöket előnyös felté-
telek mellett bonyo-
lítja le a

Nagyváradi Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

A Püspök gyógyfürdő megnyilt.

tisztelettel értesítjük a gyógyulást kereső közönséget, hogy

az összes fürdőink

rendelkezésre állanak és pedig I. oszt. női, I. oszt. férfi, tükörfürdők, kád, mór, iszap, uszoda, orvosi rendeletre kombinált fürdők is.

A Püspökfürdő

Nagyvárad legszebb kiránduló helye. Villanyvilágítás az egész fürdőtelepen és az összes szobákban.

Vendéglőinkben mindenről kellőleg gondoskodtunk.

Fürdővonatok május 1-től naponta rendszeresen közlekednek.

Tisztelettel

A Fürdőigazgatóság.

ELADÓ

a Csengeri-utca 4. sz. alatti ház. Nagy telek, négy lakás.



Értekezhetni: Papp Dezső tulajdonosnál, Nagyvárad, Mészáros-u. 6. sz. (Poynárház.) — Ügynökök kizárva.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy anuitásos és kamatozó jelzálogkölcönöket

ugy földekre mint városi bérházakra 15—65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül

készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Várad.

Beraktározás.

Áruk, butorok, termények stb. hosszabb vagy rövidebb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros- és szárazpincék, istállók, kocsiszemek is állanak rendelkezésre. A beraktározott árukat tűz- és betörés ellen biztosítjuk. Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T. beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.

Az ujjalotai róm. kath. egyház

a falu szomszédságában fekvő 234 kis hold szántóföldjét okt. 1-től kezdődőleg akár 12 évre

bérbe adja.

Érdeklődőknek posta fordultával válaszol a plebáni hivatal, amelyhez a zárt ajánlatok jun. 16-ig beküldendők.

IZSÁK LIDIA



Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művészneinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Polgári Takarékpénztár r.-t. Nagyvárad, Kossuth-utca 6. sz.

Házakra és földekre legelőnyösebb a 10—15 évre szóló és

a kamattétel változatlan- ságát előre biztosító kamatozó

jelzálogkölcön, melyet szolid feltételek mellett a Polgári Takarékpénztár nyújt.

Új férfiszabó műhely!

Szives tudomására hozom a tisztelt uri közönségnek, hogy

URI-DIVAT SZABÓMŰHELYEMET MEGNYITOTTAM.

Elvállalom új ruhák készítését a legújabb divat szerint, ugyszintén ruhák fordítását és vasalását mérsékelt áron. Meghívásra házhöz megyek. Kérem a n. é. közönség szives támogatását

Tisztelettel

Hottya Károly

uri-divatszabó

Szent János-utca 42.

Fésűk

tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtók, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőránk, pipere és toilete szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszmuáruház Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J.

Javítások eszközöltetnek.

Bubla és Társa

Cégtulajdonos: Bubla József Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható éfűszer és csemege kereskedésben. Szalámi, sajt, szalonna, kitűnő málnaszörp, Törlepezségő, valódi kitűnő ó-borok.

Saját termésű borok!

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhöz szállítva. Élelmicikkek. Naponta friss vaj, remek lipthói túró.

TELEFONSZÁM: 11-49.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai

magánvizsgákra előkészítéssel a Donát-féle

ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam

hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

Eladó ingatlanok:

Bémer-téren „Emke” 3 emeletes palota, Rulikovszky-ut 18 sz. 1 emeletes bérház, Nyomda-u. 4. sz. Vidor-féle ház nagy parkkal.

Felvilágosítást nyújt a Magyar Bank r.-t.

Feketegyőrösön

(Tenke mellett) 135 kis hold szántóföld szabad kézből eladó.

Értekezhetni az

Általános Takarékpénztárnál Nagyvárad, Bémer-tér.